

první a pohlcená společnost přestává existovat jako samostatný podnikatelský subjekt. *Morris v. Investment Life Ins. Co.*, 17 Ohio St.2d 26, 272 N.E. 2d 105, 108, 109, 56 O.O.2d 14. Liší se od konsolidace, při níž všechny společnosti ukončí svou existenci a stanou se stranami nové.

Protimonopolní zákony usilují nejen o kontrolu existujících monopolů, ale také o to, aby se nepodporovalo rozšiřování tržní síly. Historicky byly fúze důležitou cestou k získávání nadvlády na trhu. Proto Kongres požaduje, aby všechny fúze, ať už vertikální, horizontální nebo smíšené, byly zkoumány podle ustanovení oddílu 7 Claytonova zákona. 15 U.S.C.A. (United States Code Annotated — Anotovaný zákoník USA) § 18. *Viz také* Kefauver—Celler Act; Hart—Scott—Rodino Antitrust Improvement Act.

Accounting methods. Účetní metody. *Viz* Pooling of interests; Purchase method of accounting.

Cash merger. Fúze hotovostí. Transakce slučování, ve které určití akcionáři nebo majetkové podíly v akciové společnosti jsou žádáni, aby přijali za své akcie hotovost, zatímco ostatní akcionáři obdrží akcie v pokračujícím podniku. Moderní zákony obvykle umožňují fúze hotovostí, avšak soudy je zkoumají, pokud jde o spravedlnost a v některých státech i co do obchodního účelu.

Conglomerate merger. Smíšená fúze. Fúze společností, které nejsou ani konkurenty, ani potenciálními nebo skutečnými zákazníky nebo vzájemnými dodavateli. *U.S. v. General Dynamics Corp.*, D.C.N.Y., 258 F. Supp. 36, 56. Fúze, ve které nejsou žádné ekonomické vztahy mezi nabývajícím a nabývanou firmou. *Kennecott Copper Corp. v. F.T.C.*, C. A. Colo., 467 F.2d 67, 75. *Konglomerátní*, smíšená fúze je taková, která není ani vertikální ani horizontální a může být kterákoliv z dále uvedených tří typů. K fúzi *geografického rozšíření* dochází tehdy, kdy nabývajícím firmou fúze rozšíří svou nadvládu na sousedícím geografickém trhu. *Viz např.* *United States v. Marine Bancorporation*, 418 U.S. 602, 94 S. Ct. 2856, 41 L. Ed.2d 978. K fúzi *výrobního rozšíření* dochází tehdy, kdy fúze spojuje firmy v příbuzných výrobních trzích. *Viz např.* *FTC v. Procter & Gamble Co. (Clorox)*, 386 U.S. 568, 87 S. Ct. 1224, 18 L. Ed.2d 303. K „čisté“ smíšené fúzi dochází tehdy, když dvě fúzující firmy operují v nepříbuzných trzích a nemají žádný funkční ekonomický vztah. *Viz např.* *United States v. International Tel. & Tel. Corp.*, 324 F. Supp. 19. Tyto kategorie se vzájemně nevylučují: například fúze může mít aspekty jak horizontální, tak vertikální fúze. *Viz např.* *Brown Shoe Co. v. United States*, 370 U.S. 294, 82 S. Ct. 1502, 8 L. Ed.2d 510.

De facto merger. Fúze de facto. Transakce, která má ekonomický účinek statutární fúze, ale je provedena nabytím aktiv nebo nabytím akcií s hlasovacím právem, a soud ji hodnotí tak, jako by to byla statutární fúze. Dochází k ní tehdy, kdy jedna společnost je pohlcena druhou, ale bez souladu se statutárními požadavky na fúzi. *Arnold Graphics Industries, Inc. v. Independent Agent Center, Inc.*, C.A.N.Y., 775 F.2d. 38, 42.

Down stream merger. Fúze „po proudu“. Fúze mateřské společnosti do její pobočky.

Horizontal merger. Horizontální fúze. Fúze mezi obchodními konkurenty, například mezi výrobci stejného typu výrobků, nebo distributory, prodávajícími konku-

renční výrobky ve stejné tržní oblasti. *Viz také* Vertical merger.

Short form merger. Fúze „krátké formy“. Celá řada států stanoví speciální pravidla pro fúzi dceřiné společnosti do mateřské, jestliže mateřská společnost vlastní v podstatě všechny akcie dceřiné společnosti. Říká se tomu fúze krátké formy. Fúze krátké formy podle takových speciálních zákonů mohou být obecně provedeny: (a) přijetím rozhodnutí o fúzi mateřskou společností, (b) zasláním poštou kopie plánu fúze všem akcionářům dceřiné společnosti, a (c) předložení stanov o fúzi státnímu sekretáři, který vydá osvědčení o fúzi. Tento typ fúze je méně nákladný a časově náročný než normální typ fúze. *Viz např.* *Rev. Model Bus. Corp. Act* § 11.04.

Triangular merger. Trojúhelníková fúze. Metoda sloučením dvou společností, při níž zanikající společnost fúzuje do dceřiné společnosti přežívající společnosti a akcionáři zanikající společnosti dostanou akcie přežívající společnosti. V obrácené trojúhelníkové fúzi fúzuje dceřiná společnost do zanikající společnosti, takže se stane plně vlastněnou dceřinou společností přežívající společnosti.

Up stream merger. Fúze „proti proudu“. Fúze dceřiné společnosti do její mateřské společnosti. *Viz výše* *Short form merger.*

Vertical merger. Vertikální fúze. Spojení se zákazníkem nebo dodavatelem společnosti. *U.S. v. General Dynamics Corp.*, D.C.N.Y., 258 F. Supp. 36, 56.

Criminal law. Trestní právo. Když někdo spáchá větší zločin, který zahrnuje i menší přečin, nebo spáchá těžký zločin, který zahrnuje i civilní delikt proti soukromé osobě, druhý z nich splyne s prvním.

Divorce law. Rozvodové právo. Na místo práv a povinností podle rozsudku nebo výnosu nastupují práva a povinnosti podle dohody o majetkovém vypořádání.

Judgments. Rozsudky. Platný a osobní rozsudek se sloučí do původní žaloby v rozsudku a poté je spor zahájen na základě rozsudku a nikoli původní žaloby.

Law and equity. Právo a ekvita. Podle Rules of Civil Procedure existuje dnes pouze jedna forma žaloby, „civilní žaloba“, ve které je možno poskytnout pomoc jak podle práva, tak podle ekvity. *Fed. R. Civil P.2.*, pravidlo 2.

Property interests. Majetkové spory. Je obecným principem práva, že když spadají vjedno větší a menší majetek a vyskytují se u jedné a téže osoby, bez zprostředkujícího majetku, menší je ihned anulováno, anebo právníkou frází řečeno je *fúzováno*, sloučeno; to znamená, že vplyne do většího. Tak např. jestliže existuje nájemník na určitou dobu a plnoprávné vlastnictví přejde na něho nebo někdo jiný majetek koupí, pacht fúzuje do dědictví a už nebude existovat. Podobně menší podíl na nemovitosti splyne s větším podílem, jestliže nájemník koupí pronajatou nemovitost.

Rights. Práva. Tento termín při aplikaci na práva je ekvivalentem „*confusio*“ v římském právu a značí, že jestliže se vlastnosti věřitele a dlužníka spojují v jedné a téže osobě, vzniká zmatení, konfúze práv, kterou obě vlastnosti zanikají; proto také se často fúze nazývá „zánik“.

Rights of action. Právo žaloby. V procesním právu se říká, že, jestliže osoba uplatní nebo získá podle názoru právníků právní pomoc nebo záruk vyšší povahy, pak

její právní prostředník, pokud jde o menší právo nebo záruku se sloučí s tím, který je spojen s právem vyšším; tak například když je nárok sloučen s rozsudkem, který na jeho základě poskytuje odškodnění.

Sentences. Rozsudky. Jestliže je žalovaná strana obžalovaná ve dvou duplicitních obžalobách ze spáchání dvou zločinů, může být odsouzena na základě osvědčení ze závažnějšího zločinu, ale nikoli na základě obou obžalob, např. vlastnictví marihuany a vlastnictví téže marihuany ve stejné době a místě s úmyslem ji prodat. *Kuklis v. Com.*, 361 Mass. 302, 280 N.E.2d 155.

Merger clause. Klauzule o začlenění. Ustanovení ve smlouvě v tom smyslu, že písemně stanovené podmínky nesmí být měněny předchozími nebo ústními dohodami, protože všechny takové dohody byly začleněny do psaného dokumentu. *Viz U.C.C. (Uniform Commercial Code — Jednotný obchodní zákoník USA)* § 2—202.

Meridians. Poledníky. Jde o imaginární severojižní čáry, které používá zeměměřičský vládní systém Governmental Survey System. Ty křížují základní čáru a tvoří počáteční bod pro měření země podle tohoto systému.

Meritorious. Mající v právnickém smyslu slova „merit“, tedy „zásluhu“ nebo tím se vyznaující. *Viz* Merits.

Meritorious cause of action. Podstatný důvod žaloby. Toto označení se někdy používá u osoby, u níž má původ základ žaloby nebo od níž žaloba vyšla. Například jestliže důvod žaloby se týká ženy v době, kdy byla svobodná, a je žalována po sňatku společně se svým manželem, je ona nazývána „podstatný důvod žaloby“.

Meritorious consideration. Podstatný činitel. Takový, který je založený na nějakém morálním závazku; důležitá, závažná věc u vraždy druhého stupně.

Meritorious defense. *Viz* Defense.

Merits. Skutková podstata. Jako právní termín se týká striktně zákonných práv stran. *Mink v. Keim*, 266 App. Div. 184, 41 N.Y.S.2d 769, 771. Podstata, prvky nebo základ důvodu žaloby nebo obhajoby. *Viz* Judgment on the merits.

Merit system. Systém zásluh. Systém používaný federální vládou a vládami států při náboru a povyšování vládních zaměstnanců ve funkcích státní služby na základě schopnosti. *Viz také* Civil service; Merit Systems Protection Board.

Merit Systems Protection Board. Komise pro ochranu systémů zásluh. Jako nástupce americké komise pro civilní službu (U.S. Civil Service Commission) je tato komise odpovědná za slyšení a rozhodnutí ve věcech odvolání federálních zaměstnanců proti osobním žalobám, jako je zbavení funkce, suspendování a degradaci. Také řeší případy týkající se práv na opětné zaměstnání, odmítnutí periodických zvýšení platu, žalob proti správním soudcům, a obvinění z porušení systému zásluh. Komise má pravomoc vynucovat právně svá rozhodnutí a nařizovat nápravná a disciplinární opatření. Zaměstnanec nebo žadatel o zaměstnání, jehož se týká žaloba, u níž je možnost odvolání a která také zahrnuje obvinění z diskriminace může požádat o revizi rozhodnutí komise Komisi pro rovnou příležitost v zaměstnání (Equal Employment Opportunity Commission). Proti konečným rozhodnutím a nařízením komise je možno se odvolat k Federálnímu odvolacímu soudu U.S. Court of Appeals, Federal Circuit.

Mero motu. *Viz* Ex mero motu; Mere notion.

Merton, statute of. Mertonský zákon. Starý anglický zákon, týkající se vdovského podílu, legitimitosti, poručení, protokolu, zahrnutí zvykového práva, a lichvy. Byl schválen v roce 1235 (20 Hen. III) a byl pojmenován podle města Merton v hrabství Surrey, kde v ten rok parlament zasedal.

Merum. Ve starém anglickém právu pouhý; holý nebo abstraktní. *Merum jus*, holé právo.

Merx. Lat. Zboží; movité věci, které se kupují a prodávají; předměty obchodu.

Merx est quicquid vendi potest. Zboží je vše, co může být prodáváno.

Mescreautes. L. fr. Odpadlíci, renegáti; nevěřící.

Mescroyant. Termín používaný ve starých knihách na označení bezvěrce nebo nevěřícího.

Mese. Dům a jeho příslušenství.

Mesnalty or mesnality. Manské sídlo v držení vyššího feudála. Majetek vazala — lenního pána.

Mesne. Prostřední; zasahující; střed mezi dvěma extrémy, zvláště pokud jde o hodnotu nebo čas.

Ve feudálním právu pán stojící uprostřed pán, který stál mezi vazalem a nejvyšším pánem; pán, který byl také vazalem.

Pokud jde o *mesne* Conveyance a Process, viz tato hesla.

Mesne assignment. Prostřední postoupení. Jestliže osoba A pronajme pozemek osobě B, a B postoupí svůj majetkový nárok osobě C, a C zase postoupí svůj nárok osobě D, v tomto případě postoupení, která provedly osoby B. a C. by byla nazvána „prostředním postoupením“; tzn. že by to byla postoupení jsoucí původní postoupením osobou A a svěřením osobě D podle posledního postoupení.

Mesne incumbrance. Prostřední břemeno. Prostřední zatížení, břemeno nebo závazek; břemeno, které bylo vytvořeno nebo je spojeno s majetkem mezi dvěma obdobími.

Mesne lord. Ve starém anglickém právu střední nebo prostřední pán; pán, který držel majetek vyššího pána. 2 Bl. Comm. 59. Obvykle nazýván „mesne“ (*viz tam*).

Mesne process. *Viz* Process.

Mesne profits. Prostřední zisky, výtěžky; tzn. zisky, které vznikly mezi dvěma danými obdobími. *Dumas v. Ropp*, 98 Idaho 61, 558 P.2d 632, 633. Hodnota užívání nebo držby pozemku během doby, kdy byl pozemek držen protiprávně; obvykle se měří hodnotou nájemného a zisků. *Viz také* Profit.

Mesne, writ of. Starý a zrušený writ, který byl přípustný, když vrchní pán exekvoval nižšího pána. Později writ proti vazalovi, který byl zároveň lenním pánem.

Message. Sdělení. Označení, sdělení, bez ohledu na formu a způsob zaslání, jedné osoby jiné osobě.

President's message. Prezidentovo poselství. Výroční zpráva prezidenta Spojených států Kongresu, přednesená na začátku nebo brzy po začátku každého zasedání, které obsahuje jeho názory na stav a naléhavé problémy USA, návrhy a doporučení pro legislativu a jiné záležitosti. Ústava USA, čl. 2, § 3.

Message from the crown. Poselství Koruny. Ve starém anglickém právu způsob komunikace mezi panovníkem a sněmovnou. Písemné sdělení s vlastnoručním podpisem panovníka, přednese člen sněmovny, který byl ministrem Koruny nebo osobou z královské domácnosti. Někdy byla vyřizována i ústní sdělení.

Messarius. Ve starém anglickém právu hlavní sluha v domácnosti; soudní sluha.

Messenger. Poslíček. Osoba, která nosí sdělení nebo vykonává pochůzky; ministerský úředník, zaměstnaný výkonnými úředníky, zákonodárnymi sbory a soudy, jehož funkce spočívá hlavně v přenášení ústních nebo písemných sdělení nebo v provádění jiných příkazů.

Messuage. Obytný dům s přilehlými budovami a vnitřním dvorem. Termín měl původně širší význam.

Meta. Lat. Meta. Cil, mez nebo bod obratu. Ve starém anglickém právu byl termín používán k označení meze nebo hraniční čáry pozemku; mezník; hmotný předmět, jako například strom nebo sloup, vyznačující průběh nebo začátek hraniční čáry.

Metallum. Lat. V římském právu kov; důl. Práce v dolech, jako trest za zločin.

Metatus. Ve starém evropském právu bydliště; sídlo; stanice; místo, kde osoba žije a setrvává.

Metayer system. Systém zemědělských držeb, podle něhož je půda rozdělena v malých farmách mezi jednotlivé rodiny, přičemž vlastník obvykle poskytuje živý inventář, u něhož se v zemědělském systému dané země předpokládá, že je zapotřebí, a za to obdrží místo nájemného a zisku určený díl produkce. Tento díl, obvykle placený v naturáliích, představuje obvykle polovinu. Systém se používá v některých částech Francie a Itálie.

Metecorn. Míra nebo díl obilí, který pán dával vazalům jako odměnu za jejich práci a jako povzbuzení k práci další.

Metegavel. Dávka nebo nájemné, placené v potravinách.

Meter. Metr. Nástroj měření; jako například úhloměr, plynoměr, měřidlo pozemků. Základní metrická jednotka délky; rovná se 39,37 palce. Viz také Metric system.

Meter rate. Měrná sazba. Sazba používaná k účtování veřejných služeb na základě spotřebovaného množství; např. kilowatthodiny elektřiny.

Metes and bounds. Meze a hranice. Hraniční čáry pozemku, s koncovými body a úhly. Popis pozemku pomocí světových stran a délky hranic. Často se používá ve spojení s Vládním zeměměřičským systémem, Government Survey System. Viz také Land measure.

Metewand, or meteyard. Měrná tyč. Tyč určité délky, se kterou se provádějí měření.

Methodone. Metadon. Syntetický opiat přibližně stejně silný jako morfium.

Methamphetamine. Metamfetamin. Syntetická droga, příbuzná amfetaminům a vyvolávající význačné centrální stimulační reakce bez vedlejších účinků.

Methel. Sasky. Mluva; rozhovor. *Mathlian*, mluvit; pronést řeč.

Method. Způsob, jak se něco dělá nebo prostředek dosažení nějakého cíle. V patentovém právu „engine“ a „method“ znamenají totéž, a mohou být předmětem

patentu. Metoda je vlastně pouze uspořádání několika věcí nebo provedení několika operací v nejnepříhodnějším pořadí, může znamenat také vynález nebo zařízení.

Metric system. Metrický systém. Decimální systém vah a měř založený na metru jako jednotce délky a kilogramu jako jednotce hmotnosti. K odvozeným jednotkám patří litr pro objem tekutých látek, krychlový metr pro tuhé látky a ar pro plochu.

Metropolitan. Metropolitní. Týkající se města nebo metropole a obcí, které ji obklopují, v církevním kontextu hlava provincie nebo arcibiskupství.

Metropolitan council. Metropolitní rada. Oficiální nebo polooficiální orgán, volený voliči města a obcí, které vytvářejí metropolitní oblast. Pravomoci a povinnosti takové rady jsou stanoveny zákonem. Jsou vytvářeny pro zajištění jednotného vykonávání funkcí a služeb společných městům a obcím v rámci metropolitní oblasti; např. kanalizace, veřejná doprava, vodovod.

Metropolitan district. Metropolitní okres, distrikt. Zvláštní distrikt, zahrnující části nebo celek několika sousedících měst nebo jiných oblastí, vytvořený státem pro zajištění jednotného výkonu jedné nebo více funkcí; např. kanalizace, vodovod, městská doprava.

Metteshep, or mettenschep. Ve starém anglickém právu protihodnota ve formě určité míry obilí; poplatek ukládaný vazalům za to, že nekonají obvyklé služby při mláčení pánova obilí.

Metus. Lat. Strach; hrůza. V odborném významu důvodná obava z nějakého velkého zla, například ze smrti nebo zmrzačení, a neplynoucí z pouhé ustrašenosti, ale taková, kterou může pocítovat i odvážný člověk. Strach musí být tohoto druhu, aby mohl být považován za nátlak, který opravňuje k neplnění smlouvy.

Meubles. Ve francouzském právu movitosti anglického práva. Věci jsou *meubles* z jednoho z těchto dvou důvodů: (1) ze své vlastní povahy, např. stoly, židle; nebo (2) ze zákona, např. závazky.

Meum est promittere, non dimittere. Mně náleží slibovat, nikoli plnit.

Mexican divorce. Mexický rozvod. Termín používaný pro výnos o rozvodu v Mexiku, zasílaný buď poštou, nebo vydávaný poté, co se dostaví jen jeden z manželů, který nikdy nezíská mexické trvalé bydliště. V obou případech nemá rozvod právo na uznání ve Spojených státech. *Bethune v. Bethune*, 192 Ark. 811, 94 S.W.2d 1043.

Michaelmas sittings. Záříjová zasedání, konaná kolem svátku sv. Michaela (zn. září). V Anglii jedno ze čtyř období zasedání soudu, dříve nazývaných „terms“. Viz také *Hillary term*; *Easter term*; a *Trinity sittings*.

Miche, nebo mich. Staroangl. Provádět zločiny, které vyžadují utajení nebo tajnost; tajně krást zboží. *Micher*, ten, kdo provozuje tajný zločin.

Michel-gemot. Velká rada. Jeden z názvů velké rady krále a šlechticů v dobách saského panství.

Michery. Ve starém anglickém právu krádež; klamání.

Mid-channel. Střed řečiště. V mezinárodním právu a podle uzance evropských národů jsou termíny „middle of the stream“, střed toku, a „mid-channel“ u splavné řeky synonymní a jsou používány zastupitelně.

Middle line of main channel. Střední linie hlavního řečiště. Linie hlavního řečiště řeky, stejně vzdálená od obou vymezených břehů.

Middleman. Prostředník. Ten, kdo pouze dává strany dohromady, aby jim umožnil uzavřít jejich vlastní smlouvy.

Jednatel mezi dvěma stranami; zprostředkovatel, který vykonává funkci dohodce nebo zástupce mezi prodávajícím a kupujícím, výrobcem a spotřebitelem, majitelem pozemku a nájemcem, atd. Ten, kdo je zaměstnan jako zmocněnec zmocnitelem, a který zase zaměstnává podzmocněnce na základě zmocnění zmocnitelem, buď výslovného nebo konkludentně uděleného.

Osoba, která je zaměstnávána jak prodejcem, tak kupcem zboží, nebo jen kupcem, aby zboží přijala do svého vlastnictví za tím účelem, aby s ním něco dělala. Ten, kdo kupuje za jednu cenu od výrobce za účelem dalšího prodeje za vyšší cenu. *DistribuDor, Inc. v. Karadanis*, 11 Cal. App.3d 463, 90 Cal. Rptr. 231, 235.

Viz také *Broker*; *Finder*; *Jobber*.

Middle of the river. Fráze „střed řeky“ a „střed hlavního řečiště“ jsou ekvivalentní a obě znamenají střední linii řečiště nebo střed toku.

Middle term. Střední termín. Fráze používaná v logice k označení termínu, který se objevuje v obou premisách syllogismu, a je prostředkem, který dvě premisy (dva termíny) spojuje v konkluzi.

Middle thread. Střední čára vodního toku je imaginární linie, vedená podélně ve středu toku.

Midnight deadline. Půlnoční lhůta. Termín procesu inkasa šeků použitelný u banky, který znamená „půlnoc dalšího bankovního dne po tom bankovním dni, ve kterém banka obdrží příslušnou položku nebo oznámení anebo od něhož začíná běžet čas pro učinění nějakého opatření, podle toho, co nastane později.“ U.C.C. § 4-104(1)(h).

Midshipman. Námořní podporučík, kadet. Druh námořního kadeta, jehož úkolem je sekundovat nebo přenášet rozkazy nadřízených důstojníků a pomáhat při nezbytných úkolech na plavidle, ale který se připravuje na výkon funkce. *Passed midshipman* je ten, který složil zkoušku a je kandidátem na povýšení do hodnosti poručíka. U.S. v. *Cook*, 128 U.S. 254, 9 S. Ct. 108, 32 L. Ed. 464. *Cadet at U.S. Naval Academy*.

Midsummer-day. Sv. Jan. Letní slunovrat, který je kolem 22. června, a svátek sv. Jana Křtitele, který poprvé zmiňuje *Maximus Tauricensis* v r. 400. Byl to obvykle den pro placení čtvrtletního nájemného atd.

Midway. Viz *Thalweg*.

Midwife. Porodní bába. Žena, která pomáhá při porodu; *accoucheuse*.

Might, v – Minulý čas od slovesa „may“, moci, smět. Ekvivalent k „měl moc“ nebo „bylo možné“ nebo „mělo fyzickou nebo morální příležitost, aby bylo eventuálně možné“. In re *Weidberg's Estate*, 172 Misc. 524, 15 N.Y.S.2d 252, 257.

Migrans jura amittat ac privilegia et immunitates domicilii prioris. Ten kdo se vystěhuje (emigruje), ztratí práva, výsady a imunity svého bývalého bydliště.

Migration. Stěhování, migrace. Pohyb z jednoho místa na druhé; z jedné země nebo oblasti do jiné země nebo oblasti.

Migratory divorce. Migrační rozvod. Termín se používá u rozvodu, který dosáhne ten z manželů, který opustí společné bydliště manželů a přestěhuje se do jiného státu nebo země nebo tam dočasně sídlí, aby dosáhl rozvodu. Viz také *Mexican divorce*.

Migratory game. Stěhovavý druh. Obvykle se používá o ptácích, kteří se podle roční doby stěhují z jednoho místa na jiné.

Mile. Míle. Délková míra, rovnající se 8 furlongům, resp. 1760 yardům, resp. 5280 stopám; nebo 1609 metrům. Je to normální neboli statutární míle; námořní neboli geografická míle má 6080 stop. Viz *Land measure*.

Mileage. Náhrada cestovních výloh. Diety na cestovní výlohy v určité sazbě za ujetou míli. Zvláště se týká členů zákonodárných sborů, svědků, šerifů a soudních sluhů. Viz také *Per diem*.

Mileage tax. Daň ze vzdálenosti. Licenční poplatek ukládaný mezistátní přepravě jako náhrada za použití veřejných silnic daného státu.

Miles. Lat. V kontinentálním právu voják. Ve starém anglickém právu rytíř, protože vojenská služba byla součástí feudální držby, léna. 1 Bl. Comm. 404.

Milestones. Milníky. Kameny, vyznačující míle na cestě nebo železnici.

Militare. Být pasován na rytíře.

Military. Vojenský. Týkající se války nebo armády; zabývající se válkou. Také veškeré vojenské síly, osoby atd. spadající pod ministerstvo obrany.

Military appeals. Viz *Court of Military Appeals*.

Military base. Viz *Base*.

Military boards. Vojenské výbory. Vojenský výbor je orgán složený z osob, které byly jmenovány, aby fungovaly jako vyšetřovací nebo poradní orgán toho orgánu, který je jmenoval. Vojenský výbor může být jmenován k vyšetřování, informování, správě nebo rozsuzování. Vojenské výbory mohou fungovat jako vyšetřující výbory zjišťující příčiny škod na majetku, ublížení na zdraví nebo smrti, nebo aby vyšetřovaly ztrátu nebo odcizení majetku nebo finančních prostředků. Výbory mohou také fungovat jako správní tribunály ke zkoumání příslušných skutečností, slyšení důkazů a k rozhodování v osobních záležitostech, jako je povýšení, propuštění do zálohy a odchod do důchodu.

Military bounty land. Viz *Bounty*.

Military commissions. Vojenské komise. Soudy, jejichž procedury a složení jsou vytvořeny podle státních soudů, což jsou tribunály pro řízení a rozhodování o údajných porušeních státního práva. Takové komise se obvykle skládají z civilních osob a armádních důstojníků. Pravděpodobně mimo Spojené státy nejsou známy a poprvé je použil generál *Scott* za války s Mexikem.

Military court of inquiry. Vojenský vyšetřující soud. Vojenský soud se speciální a omezenou jurisdikcí, svolávaný k šetření specifických záležitostí. 10 U.S.C.A. § 935. Soudní řízení nezahrnuje šetření v těch věcech, v nichž je někdo formálně stranou; jeho tradiční funkcí je vyšetřovat a doporučovat, zda má být vedeno další soudní řízení. U.S. v. *Shibley*, D. C. Cal. 1953, 112 F. Supp. 734, 742–743.

Military courts. Vojenské soudy. Soudy svolávané podle Code of Military Justice — Zákoníkem vojenské justice (10 U.S.C.A. § 801 a *nasl.*); *např.* Courts—martial — Stanné soudy, Court of Military Review — Vojenský revizní soud, Military Court of Inquiry — Vojenský vyšetřovací soud, Court of Military Appeals — Vojenský odvolací soud.

Military feuds. *Viz* Feud.

Military government. Vojenská vláda. Vykonává ji vojenský velitel pod řízením prezidenta v době války vedené mimo hranice Spojených států, nebo v době povstání a občanské války v rámci států nebo okresů okupovaných vzbouřenci. Tato vláda je nadřazena místnímu právu. *Hammond v. Squier*, D. C. Wash., 51 F. Supp. 227, 230. *Viz* Martial law.

Military jurisdiction. Vojenská jurisdikce. Podle Ústavy jsou tři druhy vojenské jurisdikce: jedna, která je vykonávána jak v míru, tak ve válce; další, která je vykonávána v době války vedené mimo hranice Spojených států nebo v čase vzbouření a občanské války v rámci států nebo okresů, okupovaných vzbouřenci, kteří jsou považováni za ty, kdo vedou válku; a třetí, která je vykonávána v době invaze nebo rebelie v rámci států, které zůstávají věrné federaci, pokud si to žádá veřejné ohrožení. První z nich může být nazývána jurisdikcí podle „vojenského práva“ a najdeme ji v zákonech Kongresu, stanovujících předpisy a stanovy pro čas války, nebo vládu federálních ozbrojených sil; druhá může být označena za „vojenskou vládu“, která je nadřazena do míry, jaká je považována za účelnou, místnímu právu, a kterou vykonává vojenský velitel pod řízením prezidenta, s výslovným nebo implikovaným souhlasem Kongresu; třetí může být označena za „stanné právo“, a je povolávána k činnosti Kongresem, nebo dočasně, jestliže nelze činnost Kongresu vyvolat, a tváří v tvář ospravedlňujícímu nebo omluvu poskytujícímu nebezpečí, prezidentem v dobách vzbouření nebo invaze, nebo v občanské nebo zahraniční válce, v rámci okresů nebo lokalit, kde už normální právo dostatečně nezajišťuje veřejnou bezpečnost a soukromá práva. *United States v. Minoru Yasui*, D. C. Or., 48 F. Supp. 40, 46, 47.

Military justice. *Viz* Code of Military Justice; Court Martial; Court of Military Appeals.

Military law. Vojenské právo. Systém předpisů pro řízení ozbrojených sil. To právní odvětví, které respektuje vojenskou disciplínu a řízení osob, zaměstnaných ve vojenské službě. Vojenské právo se liší od válečného práva v tom, že se týká pouze osob ve vojenské službě nebo ve válečném námořnictvu; válečné právo, je-li uvedeno v činnosti, se týká jak občanů, tak vojáků a je nadřazeno civilnímu právu. *Viz* Code of Military Justice.

Military offenses. Vojenské přečiny. Ty přečiny, které podléhají pravomoci vojenských soudů, jako například porušení vojenské kázně, usnutí na stráž, dezerce atd. *Viz* Code of Military Justice; Court Martial.

Military office. *Viz* Office.

Military officer. *Viz* Officer.

Military Review, Courts of. Vojenské revizní soudy. Každá ozbrojená služba má vojenský revizní soud pro revidování rozhodnutí vojenských soudů. 10 U.S.C.A. § 866. Další odvolací instancí je U.S. Court of Military Appeals. Nejvyšší vojenský odvolací soud USA. *Viz* Court of Military Appeals.

Military tenures. Vojenské držby. Různé držby podle rytířské služby, „grand—serjeanty“, „cornage“ atd., podle služeb, které zahrnovaly.

Military testament. *Viz* Testament.

Milites. Lat. Rytíři.

Militia. Milice, domobrana. Orgán občanů ve státě, kteří podléhají disciplíně jako vojenská jednotka, ale nejsou ve skutečné službě vyjma výjimečných nouzových situací, na rozdíl od pravidelných oddílů neboli pravidelné armády, armády ve zbraní. *State v. Dawson*, 272 N.C. 535, 159 S.E.2d 1, 9.

Militiamen. Milicionáři, členové domobrany. Pojem zahrnuje všechny dočasné občany—vojáky, kteří v době války nebo v situaci nouze vstupují do aktivní vojenské služby země. *Critchlow v. Monson*, 102 Utah 378, 131 P.2d 794, 798.

Mill. Mill, tisícina dolaru, jedna desetina centu. Mnohé státy používají pro výpočet majetkových daní sazby v millech. *Viz* Mill rate.

Miller Act. Millerův zákon. Federální předpis, který požaduje složení záruk na provedení a zaplacení, předtím než je možné přidělit smlouvu o hodnotě přesahující určitou výši na stavbu, změnu nebo opravu veřejné budovy nebo veřejné práce vlády USA. 40 U.S.C.A. §§ 270a—270f.

Miller—Tydings Act. Federální zákon (15 U.S.C., § 1), udělující výjimku z protimonopolního zákona těm státním zákonům, které povolily dohody o udržení ceny při dalším prodeji (zákony spravedlivého obchodu). Tato výjimka byla zrušena v roce 1975.

Milling in transit. Mletí při přepravě. Zvláštní výsada přípustná v určitých označených místech, kdy dopravce, který dopravil obilí do mlýna odesílatele, souhlasí s tím, že odesílatel může zásilku poslat dál bez zaúčtování; a za ni se obvykle vymáhá mimořádná náhrada od mezistátních dopravců pod dohledem Interstate Commerce Commission, Komise pro obchod mezi členskými státy Unie.

Mill power. Mlecí síla. Výraz, označující jednotku vodní síly. Je to popisný termín, používaný k měření vodní síly za účelem jejího pronájmu. Označuje množství síly u stanoveného množství vody použité u určitého spádu. Je to termín pro praktické určování množství a hmotnosti vody, která je použitelná nájemcem. Skutečná velikost v koňských silách se může lišit v závislosti na účinnosti vodních kol a dalších zařízení nájemce.

Mill privilege. Mlecí právo. Právo majitele říčního břehu postavit na svém pozemku mlýn a používat energii poskytnutou vodním tokem k provozu mlýna, s náležitým ohledem na práva ostatních majitelů proti proudu i po proudu.

Mill rate. Sazba v millech. Daň používaná u nemovitostí. Každý mill představuje rozměření 1 dolaru daně na 1000 dolarů hodnoty nemovitosti. *Viz* také Mill.

Mill site. Mlýnská lokalita. Parcela na vodním toku nebo s ním sousedící, vhodná pro stavbu a provoz mlýna, využívajícího energie vodního toku. Speciálně v těžebním zákoně je to parcela, tvořící část veřejného majetku, umístěná a nárokována vlastníkem těžebního nároku podle zákonů Spojených států (anebo jím koupená od vlády a patentovaná), která nepřesahuje pět akrů, bez započítávání minerální půdy, nesousedící se žilou

nebo pravou rudnou žilou, a zastavěná a používaná pro účely mlýna nebo pro jiné použití přímo spojené s provozem dolu; nebo podobná parcela, umístěná a skutečně používaná pro účely mlýna nebo zpracovatelského závodu, avšak nikoli majitelem existujícího dolu ani ve spojení s nějakým konkrétním těžebním nárokem. *Viz* 30 U.S.C.A. § 42.

Mina. Mina. Ve starém anglickém právu míra obilí nebo kukuřice.

Minage. Poplatek nebo clo placené za prodej obilí či kukuřice podle miny.

Minare. Ve starých zápisech těžit nebo kutat. *Minator*, horník.

Minatur innocentibus qui parcit nocentibus. Kdo šetří vinného, ohrožuje nevinného.

Mind. Mysl. Ve svém právním smyslu znamená „mysl“ pouze schopnost vůle, řízení, dovolení nebo souhlasu.

Mind and memory. Mysl a paměť. Fráze používaná u zůstavitelů, označující duševní schopnost pořídit poslední vůli. Jinými slovy člověk by měl být schopen sladit svou vůli s chápáním povahy záležitosti, kterou se zabývá, vybavením si majetku se kterým chce naložit, osob, které jsou obmyšleny, a způsobu, jakým má být dědictví mezi ně rozděleno. *Viz* také Capacity.

Mind, state of. Stav mysli. Je přípustný důkaz stavu mysli člověka, je-li tato skutečnost podstatná a relevantní pro daný případ; *např.* výroky naznačující zoufalství mohou být přijatelné v případě sebevraždy. *Fed. Evid. R. 803(3)*. *Viz* také Mental state.

Mine. Důl. Vyhlobenina v zemi, z níž se získávají rudy, uhlí nebo jiné minerální látky kopáním nebo dalšími těžebními metodami; ve svém širším smyslu označuje žílu, pravou rudnou žílu nebo ložisko minerálů. *Atlas Milling Co. v. Jones*, C.C.A. Okl., 115 F.2d 61, 63. Může zahrnovat odkrývku, skrývku anebo hydraulické metody těžby. *Rudd v. Hayden*, 265 Ky. 495, 97 S.W.2d 35, 37, 0.

Mineral, adj. — Minerální. Týkající se minerálů nebo procesu či odvětví těžby; poskytující nebo produkující cenné minerály.

Mineral, n. — Minerál. Cenná inertní nebo neživá hmota vytvořená nebo uložená ve své současné poloze pouze působením přírodních činitelů, která se nalézá v půdě nebo na ní nebo v kamenech mezi půdou.

Každá přírodní složka kůry země, anorganická či fosilní, homogenní ve své struktuře, mající definované chemické složení a známou formu krystalizace. Termín zahrnuje všechny fosilní předměty vykopané z dolů nebo kamenolomů, z nichž je možné vykopat cokoli, jako například ložiska kamene, který lze lámat.

Slovo není pevně definovaným termínem a jeho význam se často omezuje nebo rozšiřuje podle úmyslu, s jakým je použito. Ve svém obvyklém a normálním významu je to souhrnný termín, označující ložiska kamene a horniny, ať už obsahuje kovové anebo nekovové látky. *West Virginia Dept. of Highways v. Farmer*, 159 W. Va. 823, 226 S.E.2d 717, 719. Stojí-li samostatně, může zahrnovat i půdu, a tudíž včetně písku nebo štěrku, nebo podle striktní definice může být omezeno na kovové látky. *Puget Mill Co. v. Duecy*, 1 Wash.2d 421, 96 P.2d (Pacific Reporter, Second Series) 571, 573, 574. Termín „minerál“ při použití v zákonech o veřejných pozemcích je omezenější než při použití v některých

jiných ohledech. Jeho definice představuje mnohé poříže. Existuje názor, že pro účely těžebních zákonů je minerálem cokoli, co je uznáváno za minerál standardními autoritami v této otázce. *United States v. Toole*, D. C. Mont., 224 F. Supp. 440, 444.

Mineral deed. Převodní listina zahrnující oddělení práv na minerály v místě od pozemkového majetku, buď provedením takového oddělení v první instanci, nebo postoupením části takového minerálního vlastnictví, už předtím odděleného od pozemkového majetku. *Hickey v. Dirks*, 156 Kan. 326, 133 P.2d 107, 109, 110.

Mineral district. Oblast výskytu minerálů, těžební oblast. Termín někdy používaný v zákonech Kongresu, označující obecně ty části nebo oblasti země, kde se většinou nacházejí cenné minerály nebo kde se hlavně provádí těžba; termín však nemá žádný příliš přesný význam a není to termín právnícký.

Mineral land entry. *Viz* Entry.

Mineral lands. Pozemky, půda, kde se vyskytují minerály. Pozemky obsahující ložiska cenných, užitečných nebo vzácných minerálů v takových množstvích, které ospravedlňují náklady na snahu je těžit a které jsou cennější pro minerály, které obsahují, než pro zemědělské nebo jiné použití. *Northern Pac. R. Co. v. Soderberg*, 188 U.S. 526, 23 S. Ct. 365, 47 L. Ed. 575; *Deffebach v. Hawke*, 115 U.S. 392, 6 S. Ct. 95, 29 L. Ed. 423. Pozemky, na nichž byly objeveny v hornině kovy nebo minerály. Takové pozemky nezahrnují pouhé kovonosné pozemky, ale všechny, které jsou cenné hlavně vzhledem ke svým ložiskům minerálů, které jsou užitečné v řemeslech nebo jsou cenné pro účely výroby, *Dunbar Lime Co. v. Utah—Idaho Sugar Co.*, C.C.A. Utah, 17 F.2d 351, 354; zahrnují nejen ty, které slovník definuje jako „minerální“, ale navíc ty, které jsou cenné jako ložiska mramoru, břidlice, nafty, asfaltu a dokonce i guana. *United States v. Northern Pac. R. Co.*, 311 U.S. 317, 61 S. Ct. 264, 284, 85 L. Ed. 210.

Mineral lease. Minerální pronájem. Dohoda povolující užívání pozemku k exploraci a, když je objeven minerál, poskytující právo těžit buď po dobu určitou nebo tak dlouho, dokud je možno jej těžit v množstvích, jež jsou po odečtení vyhrazeného podílu na zisku rentabilní. *Gordon v. Empire Gas & Fuel Co.*, C.C.A. Tex., 63 F.2d 487, 488. Minerální pronájem, takto charakterizovaný jako právo k nemovitosti, je pouze smlouvou, která povoluje nájemci provádět průzkum minerálů na půdě pronajímatele s příslibem placení nájemného respektive prémie. *Prestridge v. Humble Oil & Refining Co.*, La. App., 131 So.2d 810, 820. *Viz* také Mining lease.

Mineral lode. Minerální pravá žíla. Minerální vrstva horniny s vymezenými hranicemi v celkové mase hory a také jakákoli zóna nebo pás mineralizované horniny, ležící v rámci mezí, které ji jasně oddělují od sousední horniny.

Mineral right. Právo k minerálům. Majetkové právo k minerálům v zemi, s vlastnictvím nebo bez něho pokud jde o povrch země. Právo na těžbu minerálů nebo právo dostávat podíl na zisku. *Missouri Pac. R. Co. v. Strohacker*, 202 Ark. 645, 152 S.W.2d 557, 561.

Mineral royalty. Podíl na zisku z půdy obsahující minerály. Příjem od nájemců půdy obsahující minerály. *Logan Coal & Timber Ass'n v. Helvering*, C.C.A. Pa. 122 F.2d 848, 850. Termín se odlišuje od „mineral interest“, podílu na minerálech. *Maddox v. Butcher*, 203 La. 299, 14 So.2d 4, 9. *Viz* také Mineral lease; Royalty.

Mineral servitude. Minerální služebnost. Právo na těžbu nebo zpracování minerálů. Frost Lumber Industries v. Republic Production Co., C.C.A. La. 112 F.2d 462, 466.

Minerator. Ve starých zápisech horník.

Miner's inch. Viz Inch.

Minimal contacts. Viz Minimum contacts.

Minima poena corporalis est major qualibet pecuniaria. Nejmenší tělesný trest je větší než jakýkoli peněžní.

Mini-maxi. Záruční smlouva mini-maxi. Dohoda s makléřem, podle které se po makléři požaduje, aby prodal minimální množství na základě „všechno nebo nic“ a zbytek na základě maximálního úsilí.

Minime mutanda sunt quae certam habuerunt interpretationem. Věci, které už měly určitý výklad [jejichž výklad byl stanoven, například obecným míněním], se mají měnit co nejméně.

Miniment. Starý tvar slova muniment (*viz tam*).

Minimum charge. Minimální sazba. Nejnížší tarif, který je možné účtovat zákazníkovi veřejné služby nebo veřejného dopravce bez ohledu na rozsah poskytnuté služby.

Minimum. Minimum. Nejmenší postupitelné, přípustné nebo možné množství v daném případě a jako opak maxima. Board of Ed. of City of Rockford v. Page, 33 Ill.2d 372, 211 N.E.2d 361, 363.

Minimum contacts. Minimální kontakty. Doktrína týkající se minimálního náležitého procesního požadavku pro podrobení se civilního obžalovaného bez trvalého bydliště v daném místě osobní jurisdikci soudu. Obžalovaný musí mít dostatečné kontakty se soudem, aby vedení sporu nebylo v rozporu s tradičními pojmy spravedlivosti a hmotného práva. International Shoe Co. v. State of Washington, 326 U.S. 310, 66 S. Ct. 154, 90 L. Ed. 95. Existuje tehdy, když obžalovaný učiní nějaké záměrné a afirmativní opatření, jehož účelem je vyvolat aktivitu soudu, předvídatelnou obžalovaným. Mississippi Interstate Exp., Inc. v. Transpo, Inc., C. A. Miss., 681 F.2d 1003, 1007. *Viz také* Doing business; Long arm statuses.

Minimum est nihilo proximum. Nejmenší se blíží ničemu.

Minimum fee schedules. Seznamy minimálních honorářů. Seznamy honorářů, které si právníci mohou účtovat, obvykle publikované právníckými sdruženími jako vodítko pro členy místních sdružení advokátů. Existuje tendence rušit takové seznamy, protože porušují protimonopolní zákony. Goldfarb v. Virginia State Bar Ass'n, 421 U.S. 773, 95 S. Ct. 2004, 44 L. Ed.2d 572.

Minimum lot. Minimální parcela. Nejmenší plocha, požadovaná za tím účelem, aby parcela mohla být schválena podle místních zákonů o územním plánování.

Minimum royalty clause. Klausule o minimálním licenčním poplatku. Ustanovení v dohodě o licenčním poplatku, kterým se stanoví pevný závazek najímatele licence bez ohledu na to, zda je vynález používán nebo nikoli.

Minimum sentence. Minimální rozsudek. Nejmírnější rozsudek, který může soudce vynést.

Minimum tax. Viz Alternative minimum tax.

Minimum wage. Minimální mzda. Minimální hodinová sazba odměny za práci, stanovená federálním zákonem, a požadovaná od zaměstnavatelů, zabývajících se odvětvími, která se dotýkají mezistátního obchodu. 29 U.S.C.A. § 206 a násl. Většina států také má podobné zákony stanovující minimální mzdy (*např.* Mass. G. L. ch. 151). Nejmenší mzda, kterou se může normální osoba sama živit a uspokojovat normální životní požadavky. Associated Industries of Oklahoma v. Industrial Welfare Commission, 185 Okl. 177, 90 P.2d 899, 913. *Viz také* Fair Labor Standards Act.

Mining. Těžba. Proces nebo odvětví těžby vzácných nebo cenných kovů ze země, buď v jejich přírodním stavu nebo ve formě rud.

Mining claim. Těžební nárok. Parcela, obsahující vzácný kov v půdě nebo hornině, a získaná jednotlivcem, podle zavedených předpisů, procesem „location“, pronájmu. St. Louis Smelting & Refining Co. v. Kemp, 104 U.S. 636, 26 L. Ed. 875. 30 U.S.C.A. § 21 a násl.

Těžební nárok na veřejných pozemcích je vlastnický podíl na půdě, která je svým charakterem minerální a který respektuje jaký objev byl učiněn v mezích nároku. Best v. Humboldt Placer Min. Co., 371 U.S. 334, 83 S. Ct. 379, 382, 9 L. Ed.2d 350.

Viz také Mining location; Placer claim.

Mining district. Těžební oblast. Část země obvykle označená jménem a popsána nebo chápaná jako vymezená určitými přirozenými hranicemi, v níž se nacházejí v rentabilních množstvích vzácné kovy (nebo jejich rudy) a kde se pracuje v souladu s předpisy a pravidly, vydanými nebo schválenými horníky, kteří tam pracují. *Viz také* Mining location.

Mining lease. Pronájem dolu nebo těžebního nároku nebo jeho části, kde bude pracovat nájemce, obvykle za podmínek týkajících se množství a charakteru prováděné práce, a se stanovením náhrady pronajímateli buď ve formě fixního nájemného nebo podílů z tonáže vytěžené rudy, a který (na rozdíl od koncese) převádí na nájemce podíl nebo majetkové držení pozemku (a na rozdíl od obyčejného nájmu) převádí nejen pouze dočasné použití a obsazení pozemku, ale část země samé, tj. v ní přítomnou rudu, která není vytěžena a kterou bude těžit nájemce. *Viz také* Mineral lease.

Mining location. Těžební pronájem. Získání části pozemku a nárok, podle určitých zavedených pravidel a místních zvyků, na část pozemku určené oblasti, na níž nebo v níž byl objeven jeden nebo více vzácných kovů nebo jejich rud, a který tvoří část veřejných pozemků, s deklarovaným úmyslem obsadit pozemek a využít jej pro těžební účely na základě licence Spojených států. Také parcela takto obsazená a získaná. St. Louis Smelting & Refining Co. v. Kemp, 104 U.S. 636, 26 L. Ed. 875. Podstatný pro platný pronájem je objev cenného minerálního ložiska. Po provedení platného pronájmu má pronajímatel zaručená práva na pozemek, které jsou vlastnictvím v pravém smyslu slova. Cole v. Ralph, 252 U.S. 286, 295, 40 S. Ct. 321, 326, 64 L. Ed. 567. Jakmile je země inkorporována, je pozemek soukromým vlastnictvím. *Viz* Location (*Mining law*).

Mining partnership. Těžební obchodní společnost. Sdružení několika vlastníků dolu ke spolupráci při práci v dole. Kahn v. Central Smelting Co., 102 U.S. 645, 26 L. Ed. 266; Kimberly v. Arms, 129 U.S. 512, 9 S. Ct. 355, 32 L. Ed. 764. Obecně tam, kde strany spolupracují na

využívání nájmu u ropy a plynu, přičemž každý souhlasí se zaplacením své části nákladů a s rozdělením zisků nebo ztrát, existuje „Těžební obchodní společnost“. Continental Supply Co. v. Dickson Oil Co., 194 Okl. 660, 153 P.2d 1017, 1019. Speciální typ obchodní společnosti, v mnoha ohledech odlišné od veřejné obchodní společnosti nebo „trading partnership“. Meister v. Farrow, 109 Mont. 1, 92 P.2d 753, 757, 758, 760, 761.

Mining rent. Těžební nájemné. Odměna za poskytnutí těžebního nájmu, ať už takový nájem vytváří držbu, postupuje majetkový podíl, nebo uděluje inkorporační právo nebo pouhou licenci.

Minister. Ministr; duchovní. Osoba jednající jako zmocněnec za někoho jiného při plnění určených povinností nebo vykonávání příkazů. Osoba vysvěcená podle zvyklostí nějaké církve nebo náboženské společnosti pro hlásání Božího slova a k výkonu pastorační činnosti. V Anglii držitel vládní funkce; *např.* Prime Minister, předseda vlády.

Foreign minister. Velvyslanec, ministr nebo vyslanec cizí vlády.

International law. Mezinárodní právo. Úředník jmenovaný vládou jednoho státu jako prostředník nebo vyjednávač mezi dvěma jinými státy, které jsou ve vzájemném sporu, s jejich souhlasem, s cílem dosáhnout smírného vyřešení sporu.

Obecně označení diplomatických zástupců, vysílaných jedním státem do druhého, včetně velvyslanců, vyslanců a rezidentů.

Public law. Veřejné právo. Jeden z nejvyšších funkcionářů v organizaci civilní vlády, hned po panovníkovi nebo výkonné hlavě státu, fungující jako jeho bezprostřední pomocník který je obvykle pověřován správou jednoho z velkých úřadů nebo rezortů výkonné moci. V Anglii je nazýván též „cabinet minister“, ministr kabinetu, „secretary of state“, státní sekretář, nebo „secretary of a department“, sekretář ministerstva. *Viz také* Ministry.

Public minister. Veřejný ministr. Obecný termín, zahrnující všechny vyšší třídy diplomatických zástupců — jako jsou velvyslanci, vyslanci, rezidenti — ale nezahrnující obchodní zástupce, jako jsou konzulové.

Ministerial act. Ministeriální akt. Ten, který je prováděn se zmocněním nadřízeného na rozdíl od *judicial*, soudního aktu. Takový, který zahrnuje poslušnost instrukcím, ale nevyžaduje žádnou speciální vlastní úvahu, úsudek nebo dovednost. Arrow Exp. Forwarding Co. v. Iowa State Commerce Commission, 256 Iowa 1088, 130 N.W.2d 451, 453. Akt je „ministrský“, jestliže je jeho provádění nařízeno a předepsáno tak jasně, že o něm nejsou žádné pochybnosti. J. E. Brennehan Co. v. Schramm, D. C. Oa. 473 F. Supp. 1316, 1319. Povinnost úředníka je „ministrská“, když je absolutní, jistá a imperativní, zahrnující pouhé provedení konkrétní povinnosti vyplývající z pevně daných a určených faktů. Long v. Seabrook, 260 S.C. 562, 197 S.E.2d 659, 662.

Takový akt, který osoba nebo orgán (komise, výbor apod.) provádí podle daného stavu věcí předepsaným způsobem v poslušnosti mandátu právní autority bez ohledu na vlastní úsudek o správnosti prováděného činu. State, Dept. of Mental Health v. Allen, Ind. App., 427 N.E.2d 2, 4; Gibson v. Winterset Community School Dist., 258 Iowa 440, 138 N.W.2d 112, 115. *Srovnej* Discretionary acts. *Viz také* Mandamus.

Ministerial duty. Ministeriální povinnost. Povinnost, u níž nic není ponecháno vlastnímu úsudku — jednoduchá a konkrétní povinnost, uložená zákonem, a vznikající na základě podmínek, o nichž se připustí nebo prokáže že existují.

Ministerial function. Ministeriální funkce. Funkce, u níž není příležitost použít úsudek nebo vlastní uvážení. Hood Motor Co., Inc. v. Lawrence, La., 320 So.2d 111, 115. *Viz také* Ministerial act.

Ministerial office. Viz Office.

Ministerial officer. Ministeriální úředník. Úředník, jehož povinnosti jsou čistě ministeriální, na rozdíl od funkcí exekutivních, legislativních nebo soudních, vyžadující poslušnost pokynům nadřízených a nezahrnující použití úsudku nebo vlastní uvážení.

Ministerial power. Viz Power.

Ministerial trust. Viz Trust.

Ministers plenipotentiary. Zplnomocnění ministři, vyslanci. *Ministers plenipotentiary* mají úplné pravomoci a jsou mnohem vyšší než prostí ministři. Nemají žádnou konkrétní přidělenou hodnost, ale podle zvyku jsou nyní hned po velvyslanci nebo na úrovni mimořádného vyslance.

Ministrant. Ve starém systému církevních soudů tak byla nazývána strana provádějící křížový výslech svědka.

Ministri regis. Lat. Ve starém anglickém právu královí ministři; termín se vztahoval na soudce říše a na všechny ty, kdo zastávali ministerské funkce ve vládě.

Ministry. Termín, jak je používán v Anglii, je širší než kabinet, a zahrnuje všechny držitele veřejných úřadů, kteří přicházejí a odcházejí s premiérem. V tomto smyslu je rozdílný od Permanent Civil Service, Trvalé civilní služby, jejíž výkon je nezávislý na politických změnách. Termín označuje ministerstvo vlády, za které je daný ministr odpovědný parlamentu. První anglické ministerstvo v dnešním chápání bylo založeno po všeobecných volbách roku 1696.

„Církevní funkce“, nebo „povinnosti“. Rector, etc., of St. George's Church in City of New York, v. Morgan, 88 Misc. 702, 152 N.Y.S. 497, 498.

Mini-trial. Miniřízení. Soukromá, dobrovolná, neformální forma řešení sporu, při které advokáti za každou spornou stranu stručně prezentují svou kauzu před úředníky za každou ze stran, kteří mají pravomoc řešit spory. Obvykle je slyšení přítomna neutrální třetí strana jako doporučovatel. Po prezentacích advokátů se hlavní účastníci pokouší spor vyřešit. Neutrální strana může být požádána o nezávazný doporučující názor, jak by spor dopadl, kdyby byl projednáván soudně.

Minor. Nezletilá osoba. Dítě nebo osoba, která ještě nedosáhla věku úplné právní způsobilosti. Termín je odvozen z kontinentálního práva, které popisovalo osobu nižšího než určitého věku jako že *má méně než* tolik a tolik let. Ve většině států není nezletilou osoba po dosažení věku 18 let, i když státy mohou stále ještě zakázat určité jednání před dosažením nějakého vyšší věku; *např.* koupi alkoholu. *Viz také* Delinquent child; Infancy; Juvenile; Legal law; Majority.

Znamená také menší; menšího významu; nižší; osoba nižšího stavu.

Minor aetas. Lat. Nezletilost nebo neplnoletost. Doslova vlastně menší věk.

Minor ante tempus agere non potest in casu proprietatis nec etiam convenire; differetur usque aetatem. Nezletilý před dosažením dospělosti nemůže jednat v majetkovém sporu, ani souhlasit; jej třeba je odložit, dokud nebude zletilý.; avšak writ nepřestává platit.

Minora regalia. V anglickém právu menší prerogativy koruny, včetně práv na příjem z daní.

Minor deviation rule. Pravidlo menší, drobné odchylky. V souladu s „pravidlem menší odchylky“ pro určení, kdy odchylka od účelu a použití, pro něž se vydává povolení řídit pojištěné vozidlo, znemožní pojištění krytí podle všeobecné klauzule pojišťky, jestliže použití držitele zástavy není hrubým, podstatným nebo závažným porušením, i kdyby mělo za následek odchylku, podle všeobecné klauzule je stále poskytována tomu, kdo složil kauci, ochrana podle klauzule „omnibus“. James v. Aetna Life & Cas., 1148, 26 Ariz. App. 137, 546 P.2d 1146.

Minor dispute. Menší, nezávažný spor. „Menší spor“ ve významu Railway Labor Act — Zákona o pracovních vztazích na železnicích je ten, který se týká výkladu existující smlouvy mezi zaměstnanci a managementem a je zaměřen na práva již zaručená, na rozdíl od „major dispute“ — většího, závažnějšího sporu, který se týká sjednání kolektivní smlouvy nebo podstatných změn ve smlouvě již existující dohody a týká se získávání práv. Gregory v. Burlington Northern R. Co., D. Minn., 638 F. Suppl. 538, 541. *Srovnej* Major (or minor) dispute.

Minor fact. Nezávažná skutečnost. V důkazním právu relativní, nepřímý nebo podřízený fakt; okolnost. *Srovnej* Material fact.

Minority. Nezletilost. Postavení nebo stav nezletilého; neplnoletost. Opak „majority“, zletilosti, plnoletosti. *Viz* Minor. *Srovnej* Legal age; Majority.

Menšina. Menší počet hlasů ve shromáždění; opak „majority“, většina (*viz tam*).

V souvislosti se zárukou „equal protection“ v americké Ústavě nemá „minority“ pouze význam číselný, ale týká se identifikovatelné a speciálně znevýhodněné skupiny, menšiny. Graves v. Barnes, D. C. Tex., 343 F. Supp. 704, 730.

Minority opinion. *Viz* Opinion.

Minority stockholder. Menšinový akcionář. Ti akcionáři akciové společnosti, kteří drží tak málo akcií ve vztahu k celkovému počtu vydaných akcií, že nejsou schopni kontrolovat management společnosti ani volit členy správní rady.

Minor jurare non potest. Nezletilý nemůže přísahat. Neplnoletý nemůže být před soudem vázán přísahou.

Minor minore custodire non debet, alios enim praesumitur male regere qui seipsum regere nescit. Nezletilý by neměl být poručníkem nezletilého, protože o tom, který nedovede vládnout sám sobě lze předpokládat, že není schopen vládnout jiným.

Minor non tenetur respondere durante minori aetate, nisi in causa dotis, propter favorem. Nezletilý nemusí během nezletilosti odpovídat, leda z přátelské služby v případě vdovského podílu či věna.

Minor offenses. Menší, nezávažné přečiny. *Viz* Petty offense.

Minor qui infra aetatem 12 annorum fuerit uterque non potest, nec extra legem poni, quia ante aetatem, non est sub lege aliqua, nec in decenna. Nezletilý, kterému ještě není dvanáct let, nemůže být vypovězen ani postaven mimo zákon, protože před takovým věkem není pod žádným zákonem, ani nepodléhá decenvirálnímu soudu.

Minor septemdecim annis non admittitur fore executorem. Osoba pod sedmnáct let není připuštěna k tomu, aby byla exekutorem. Pravidlo církevního práva.

Minors' estates. Majetek nezletilých. Jména těch, kteří nedosáhli právní zletilosti, které musí být po jejich smrti nebo během jejich života spravováno zmocněncem, kterého určí soud.

Mint. Mincovna. Místo určené zákonem, kde se z čistého mincovního kovu razí mince pod dozorem vlády.

Mintage. Ražebné, mincovné. Poplatek účtovaný mincovnou za ražení mincí z čistého mincovního kovu, který je do ní za tím účelem dopraven; totéž jako „seigniorage“, ražebné.

Také to, co je raženo jako peníze; produkt mincovny.

Mint—mark. Mincovní značka. Mistři a dělníci v anglické mincovně ve svých vzájemných dohodách měli smluveno, že „budou na penězích, které vyrábějí ze zlata a stříbra, dělat své osobní značky, tak aby poznali, které peníze kdo z nich vyrobil“. Po každé zkoušce pravosti peněz, když prokázali, že jejich peníze jsou zákonné, byli oprávněni ke *quietus* pod velkou pečeti, a byli zproštěni všech soudních pří a žalob.

Mint—master. Správce mincovny. Ten, kdo je vedoucím mincovny.

Minus. Lat. V kontinentálním právu menší; menší než. Slovo mělo také v některých souvislostech význam „vůbec ne“. Tak například o dluhu, který zůstal zcela nezaplacen, se říkalo, že je „minus solutum“.

Minus Latium. *Viz* Jus Latium.

Minus solvit, qui tardius solvit. Neplatí ten, kdo platí pozdě.

Minute. Minuta. V mírách času nebo obvodu je minuta jedna šedesátina hodiny nebo stupně.

Minutes. Zápis. Záznamy nebo poznámky o nějaké transakci nebo jednání. Tak například záznam o jednání na schůzi ředitelů nebo akcionářů společnosti se nazývá „minutes“.

Zápis o tom, co se odehrává u soudu, prováděný soudem. *Viz také* Record; Transcript.

Minutes book. Kniha zápisů. Kniha, kterou vede úředník nebo protonotář soudu, a v ní eviduje zápisy ze soudních řízení. Záznam o všem, co bylo rozhodnuto na schůzi členů správní rady nebo na valné hromadě akcionářů.

Minutio. Lat. V kontinentálním právu zmenšení; snížení nebo pokles.

Miranda hearing. Výslech před přelíčením za účelem zjištění, zda existuje shoda s požadavky pravidla stanoveného rozhodnutím ve věci *Miranda* (*viz tam*). Výsledek rozhodne o tom, zda budou moci být do obžaloby začleněna důkazová tvrzení žalované strany, činěná během vazebního výslechu. *Viz* *Miranda* Rule; Suppression hearing.

Miranda Rule. Pravidlo *Miranda*. Před každým vazebním výslechem (tzn. výslechem, iniciovaným úředníky, kteří odpovídají za vynucování práva poté, co je osoba vzata do vazby anebo je jinak nějakým významným způsobem zbavena svobody), musí být osoba upozorněna: 1. že má právo mlčet; 2. že cokoli pronese, může být použito jako důkaz proti ní; 3. že má právo na přítomnost právního zástupce; 4. že pokud si právního zástupce nemůže dovolit, bude jí právní zástupce před jakýmkoli výslechem určen, pokud si tak přeje.

Pokud a dokud není při přelíčení prokázáno, že takové varování bylo vydáno, respektive že žalovaný se vzdal svých práv, žádný důkaz získaný při vazebním výslechu nesmí být proti obžalovanému použit. *Miranda* v. *Arizona*, 384 U.S. 436, 444, 478, 479, 86 S. Ct. 1602, 1612, 1630, 16 L. Ed.2d 694.

Viz také In custody; Interrogation.

Misa. Ve starém anglickém právu mise neboli vydání právního writu; smlouva nebo dohoda; druh kompromisu.

Misadventure. Nehoda, nešťastná náhoda; zranění, způsobené jednáním jedné osoby, jež má za následek poškození druhé. K zabití „nešťastnou náhodou“ dochází tehdy, jestliže osoba při provádění zákonného jednání bez jakéhokoli úmyslu ublížit nešťastnou náhodou zabije jinou osobu.

Misallege. Uvádět klamně jako důkaz nebo argument.

Misapplication. Nesprávné použití, zpronevěra. Nesprávné, nelegální, protiprávní nebo korupční použití fondů, majetku atd. Misappropriation.

Misappropriation. Zneužití, zpronevěra. Neoprávněné, nesprávné nebo nezákonné použití finančních prostředků nebo jiného majetku za jiným účelem, než ke kterému byly určeny. Zpronevěra finančních prostředků zákazníka je jakékoli neoprávněné použití prostředků zákazníka, svěřených advokátovi, zahrnující nejen krádež, ale také neoprávněné dočasné použití pro vlastní právníkové účely, ať už z toho právník má nějaký osobní zisk či prospěch nebo nemá. In re *Harrison*, D. C. App., 461 A.2d1034, 1036. Termín může také zahrnovat vzetí a použití majetku jiné osoby za výhradním účelem nečestného využití dobré vůle a pověsti majitele. *Pocket Books, Inc. v. Dell Pub. Co.*, 49 Misc. 252, 267, N.Y.S.2d 269, 272.

Viz Model Rules of Professional Conduct. *Viz také* Embezzlement.

Misbehavior. Špatné, neslušné chování; nesprávné nebo nezákonné chování. Oporozhodné chování je takové, které je neadekvátní konkrétní úloze aktéra, ať už je to soudce, porotce, strana, svědek, poradce nebo divák. U.S. v. *Seale*, C. A. III., 461 F.2d 345, 366.

Misbranding. Klamně nebo zavádějící označení zboží. *People v. Rosenbloom*, 119 Cal. App. 759, 2 P.2d 228, 231. Takové praktiky jsou zakázány federálními a státními zákony; *např.* Fair Packaging and Labelling Act — Zákon o správném balení a označování zboží.

Miscarriage. Špatné řízení nebo správa; špatné hospodaření.

Miscarriage of justice. Justiční omyl, omyl ve výkonu práva. Rozhodnutí nebo vyústění právního kroku, které je předpojaté nebo není v souladu s podstatnými právy strany.

Při použití v souvislosti s ústavním standardem napravitelného (odstranitelného) omylu znamená „justiční omyl“ důvodnou pravděpodobnost příznivějšího výsledku pro žalovanou stranu. *People v. Lopez*, 251 Cal. App.2d 918, 60 Cal. Rptr. 72, 76. Justiční omyl, zaručující změnu rozsudku, by měl být deklarován pouze tehdy, jestliže soud po prozkoumání celého případu včetně důkazů je toho názoru, že je důvodně pravděpodobné, že při nepřítomnosti omylu by bylo dosaženo pro odvolávající se stranu příznivějšího výsledku. *People v. Bernhardt*, 222 C.A.2d 567, 35 Cal. Rptr. 401, 419.

Justiční omyl vyvěrající z chybného poučení poroty soudcem podle zákona, který říká, že rozsudek bude zrušen a bude povoleno nové soudní líčení na základě omylu, jestliže chybné poučení poroty bylo odůvodněně vykalkulováno pro zmatení poroty. *Marley v. Saunders*, Fla., 249 So.2d 30, 35.

Miscegenation. Mísení ras. Termín dříve používaný u sňatku mezi příslušníky různých ras. Zákony, zakazující sňatek mezi příslušníky různých ras, jsou považovány za neplatné, protože odporují klauzuli o stejné ochraně obsažené v Ústavě USA. *Loving v. Virginia*, 388 U.S. 1, 87 S. Ct. 1817, 18 L. Ed.2d 1010.

Mischarge. Chybné poučení poroty; poučení, které dává soud porotě a které obsahuje chyby, pro něž může dojít ke zrušení rozsudku.

Mischief. Škoda, nepravost. V legislativním žargonu se slovo někdy používá k označení zla nebo nebezpečí, které má zákon napravit nebo zamezit.

Ve spojení „malicious mischief“ (*viz tam*) implikuje bezohledné nebo svévolné poškození osob nebo majetku a bezprávi vůči nim.

Osoba je vinna trestní nepravostí, jestliže: (a) poškodí hmotné vlastnictví jiné osoby záměrně, bezohledně, nebo nedbalostí při použití ohně, výbušných látek, nebo jiných nebezpečných prostředků, nebo (b) záměrně nebo bezohledně se vměšuje do hmotného vlastnictví jiné osoby tak, že ohrožuje osobu nebo vlastnictví; nebo (c) záměrně nebo bezohledně způsobí jiné osobě peněžní ztrátu podvodem nebo pohrůžkou. Model Penal Code — Vzorový trestní zákoník, § 220.3.

Misconduct. Nesprávné chování, zneužití úřední moci. Přestoupení nějakého zavedeného a jasného pravidla chování, zakázané jednání, zpronevěření se povinnosti, nezákonné chování, svévolné svou povahou, nesprávné nebo protiprávní chování; synonyma jsou „misdemeanor“ — přečin, „misdeed“ — zločin, „misbehaviour“ — špatné chování, „delinquency“ — trestné jednání, „impropriety“ — nesprávnost, „mismanagement“ — špatné řízení, „offense“ — přestupek, avšak nikoli „negligence“ — nedbalost nebo „carelessness“ — lehkomyšlnost. Termín „misconduct“ při aplikaci na chování právního zástupce implikuje nečestné jednání nebo pokus přesvědčit soud či porotu s použitím podvodných nebo restuhodných metod. *People v. Sigal*, 249 C.A.2d 299, 57 Cal. Rptr. 541, 549. Nesprávné chování, které způsobí, že propuštěný zaměstnanec nebude mít nárok na náhradu v nezaměstnanosti, nastává tehdy, jestliže jednání zaměstnance ukazuje na svévolné nebo zlovolné nedbání zájmů zaměstnavatele, jako například při záměrném porušování nebo nedbání norem chování, jejichž dodržování má zaměstnavatel právo od svých zaměstnanců očekávat, nebo při lhostejnosti či nedbalosti takového stupně nebo v takové míře se opakující, že svědčí o špatném úmyslu nebo zlém

záměru. *Wilson v. Brown*, La. App. 147 So.2d 27, 29. *Viz také* Wanton misconduct.

Misconduct in office. Nesprávné chování ve funkci, úřadě. Každé nezákonné chování veřejného činitele ve vztahu k povinnostem jeho funkce, svou povahou svévolné. Termín zahrnuje takové činy, které funkcionář neměl právo provádět, činy prováděné nesprávným způsobem, a jednání při povinnosti jednat. *Viz také* Malfeasance; Misfeasance.

Miscontinuance. V praxi jde o nesprávné odročení. Nedostatek řádné formy při odročení; stejně jako termín „discontinuance“.

Miscreant. Nevěřící, kacíř. Ve starém anglickém právu odpadlík od víry; nevěřící; ten, kdo se úplně zřekl křesťanství. 4 Bl. Comm. 44.

Misdate. Záměrně nebo omylem uvedené špatné datum na listině nebo dokumentu.

Misdelivery. Špatné doručení. Doručení poštovní zásilky, nákladu, zboží apod. osobě jiné než zmocněné k přijetí nebo určené jako adresát. Zaslání majetku dopravcem nebo majitelem skladiště osobě nezmocněné k přijetí majitelem nebo osobou, již měl dopravce nebo majitel skladiště podle smlouvy věc doručit. V obchodním právu se týká uschovatele, který vydá zboží někomu jinému než osobě, která má na zboží nárok podle dokumentu, který se zboží týká.

Misdemeanant. Provinilec. Osoba vinná přečinem; ten, kdo je odsouzen k trestu na základě usvědčení z přečinu.

Misdemeanor. Přečin. Přestupky, které nejsou těžkými zločiny a které lze trestat pokutou, penálem, zabavením věci anebo uvězněním jiným, než ve vězení. Podle federálního práva a většiny zákonů států je jako „misdemeanor“ klasifikován každý přestupek („offense“), který není těžkým zločinem („felony“). 18 U.S.C.A. § 1, 19, 3401. Určité státy také mají různé třídy přečinů (*např.* Třída A, B atd.). *Viz Fed. R. Crim. P. 58* pokud jde o „Procedure for Misdemeanors and Other Petty Offenses“ — Řízení o přečinech a jiných menších deliktech. *Viz také* Degrees of crime; Infraction; Petty offense.

Misdescription. Chybný popis. Chyba nebo klam při popisu předmětu smlouvy, který klame jednu ze stran k její škodě, anebo je zavádějící v nějakém závažném nebo podstatném bodě. V obchodním právu se týká uschovatele, který nesprávně určí v dokumentu zboží, které obdržel od ukadatele. *Viz také* Misrepresentation.

Misdirection. Nesprávné poučení poroty. Chyba, které se dopustí soudce při dávání pokynů porotě během přelíčení.

Mise. V řízení podle common law předmět, jehož se týká writ. Jestliže vazal ve writu tvrdí, že jeho titul je lepší než titul žalující strany, říká se o něm, že se připojil k *mise* na základě holého práva.

Také náklady; výdaje; náklady hrazené při nějaké činnosti.

Mise—money. Ve starém anglickém právu peníze placené smluvně nebo na základě dohody za koupi nějaké výsady, atd.

Miserabile depositum. Lat. V kontinentálním právu název nedobrovolného depozita, učiněného pod tlakem nutnosti; jako například ztroskotání lodí, požáru nebo jiné katastrofy, již nebylo možno se vyhnout.

Misera est servitus, ubi jus est vagum aut incertum. Bídny je stav otroctví, který existuje tam, kde je právo nejasné nebo nejisté.

Miserere. Název a první slovo jednoho z kajících žalmů, a je to slovo, kterého obyčejně používal ordinář na označení odsouzených zločinců, kteří byli vydáni církevnímu soudu; proto se také hovoří o „psalm of mercy“, žalm milosti.

Misericordia. Lat. Milost; pokuta; pokuta udělovaná na základě vlastní volby nebo úvahy.

Misericordia communis. Ve starém anglickém právu pokuta, stanovená celému hrabství nebo „hundred“.

Misfeasance. Zneužití úřední moci. Nesprávné provádění nějakého činu, který je osoba oprávněna provádět. „Nonfeasance“ znamená opominutí nějakého činu, který osoba měla provést; „misfeasance“ je nesprávné provádění činu, který osoba podle zákona smí dělat; a „malfeasance“ je provádění něčeho, co by osoba vůbec neměla dělat. *Srovnej* Malfeasance.

Misfeasance. *Viz* Misfeasance.

Misfortune. Neštěstí. Nepříznivá událost, nehoda, nebo neštěstí, vzniklé náhodou (nebo bez vůle či součinnosti toho, komu se přihodí), a které není možno předvídat nebo se proti němu chránit opatrností a prozíravostí. Při aplikaci na zabití tento termín často obsahuje další myšlenku, a to že osoba která způsobila smrt nebyla v žádném okamžiku zapletena do nějakého nezákonného jednání. *Viz také* Accident.

Misjoinder. *Viz* Joinder.

Miskennig. V saském a starém anglickém právu nesprávné nebo neregulérní předvolání k soudu; mluvit nejisté před soudem; měnit svou obhajobu.

Mislaid property. *Viz* Property.

Mislay. Založit něco někam. Uložit na nějaké místo, na které si později nevzpomeneme; ztratit něco tak, že se zapomene na místo, kde se o věc přišlo.

Misleading. Zavádějící. Klamný; vypočítaný tak, aby zavádělo na scestí nebo uvádět v omyl. Pokyny soudce, které jsou takové povahy, že je porota špatně pochopí, nebo jí dají špatnou představu o věci, jsou „misleading“. *Viz také* Deception; Deceit; Misrepresentation.

Misnomer. Nesprávné pojmenování; omyl v názvu; když se dá nesprávné jméno osobě v obvinění, obžalobě, obhajobě, smlouvě nebo jiném dokumentu. Podle pravidel aplikovaných v některých státech je nesprávné pojmenování důvodem pro zamítnutí návrh. Ve většině států stejně jako u federálních soudů je však možné nesprávné pojmenování opravit tak, že se procesní úkon doplní.

Když dojde k nesprávnému pojmenování ve smlouvě, je normální učinit opravný úkon a nechat ho zaregistrovat a zapsat opravnou smlouvu. Obvykle se k takovému účelu používá „quit claim deed“, úkon spojený se vzdáním se nároku.

Mispleading. Nesprávný procesní úkon strany u soudu. Nesprávné přednesení nebo vynechání při přednesu něčeho, co je podstatné pro obžalobu nebo obhajobu; Jako například jestliže žalující strana nejen že uvede svůj nárok vadným způsobem, ale pokračuje v prosazování nároku, který je závadný sám o sobě; nebo jestliže v dlouhí žalobě žalovaná strana tvrdí, „je nevinná“ namísto „nil debet“, že nic nedluží. Rules of Civil Proce-

dure (která platí u federálních a mnoha státních soudů) povolují volnou úpravu nesprávného nebo nedostatečného. *Viz Fed. R. Civil P. 15.*

Misprision. Slovo, které se používá pro označení přečinu, který nemá konkrétní jméno. *United States v. Perlstein*, C.C.A.N.J., 126 F.2d 789, 798. Ale zejména a správněji termín označuje buď: (1) pohrdání panovníkem, vládou, nebo soudy, včetně nejen pohrdání soudem (contempt of court), které se tak přímo označuje, ale také všech druhů protistátního a neloajálního chování a urážek majestátu; (2) špatnou správu veřejného úřadu; zanedbání nebo nesprávný výkon úřední povinnosti, včetně zpronevěry veřejných fondů; (3) neoznámení zločinu, tj. nesplnění občanské povinnosti snažit se zabránit páčání zločinu, nebo jestliže někdo ví o tom, že zločin byl spáchán, a neuvědomí o tom příslušné orgány.

Concealment of crime. Zatajování zločinu. *Viz* Misprision of felony.

Negative misprision. Negativní zatajení. Zatajení něčeho, co by mělo být odhaleno; tj. „misprision“ ve třetím výše uvedeném významu.

Positive misprision. Učinění něčeho, co by se nemělo činit; tj. „misprision“ v prvním a druhém výše uvedeném významu.

Misprision of felony. Neoznámení těžkého zločinu. Přečin zatajení těžkého zločinu, spáchaného jinou osobou, ale bez takové předchozí dohody nebo následné pomoci, že by strana zatajovala spoluvinu před činem nebo po činu. *United States v. Perlstein*, C.C.A.N.J. 126 F.2d 789, 798. Prvky tohoto přečinu jsou ty, že hlavní pachatel spáchal a dokonal těžký zločin, z něhož je vinen, že žalovaná strana plně o této skutečnosti věděla, že žalovaná strana neuvědomila příslušné orgány, a že žalovaná strana učinila kroky k tomu, aby zločin zatajila. *U.S. v. Ciambone*, C. A. Nev. 750 F.2d 1416, 1417.

Kdokoli, kdo ví o tom, že byl spáchán závažný trestný čin, podléhající pravomoci soudu Spojených států, zločin zatají a co nejdříve neoznámí nějakému soudci nebo jinému funkcionáři civilního nebo vojenského orgánu Spojených států, se dopustí federálního zločinu neoznámení závažného trestného činu. 18 U.S.C.A. § 4.

Viz také Obstructing justice.

Misprision of treason. Neoznámení velezrady. Pouhá znalost a zatajení aktu velezrady nebo velezrádného spiknutí neoznámením příslušným úředníkům; tzn. bez souhlasu s velezradou nebo účasti na ní, pokud by totiž tyto prvky byly přítomny, stává se osoba hlavním pachatelem. 18 U.S.C.A. § 2382.

Misreading. Nesprávné čtení. Čtení smlouvy nebo jiného dokumentu ngramotnému nebo slepému člověku (který je stranou smlouvy) klamným nebo podvodným způsobem tak, že takový člověk pojme mylnou představu o jeho znění nebo obsahu.

Misrecital. Nesprávný výčet, nesprávné vylíčení. Mylné nebo nesprávné vylíčení skutečnosti, buď v dohodě, smlouvě, nebo při přednesu žaloby či obhajoby.

Misrepresentation. Nesprávné vylíčení, zkreslení skutečnosti. Každé vyjádření slovy nebo jiným chováním jedné osoby druhé, které za daných okolností znamená tvrzení a které není v souladu se skutečností. Nepravdivé tvrzení o skutečnosti. Nesprávné nebo klamné vylíčení. Takové, které pokud je přijato, vede k chápá-

ní stavu jiného než jaký existuje. Hovorově výrok, učiněný za účelem oklamání nebo uvedení v omyl.

Aby se rovnalo skutečnému právnímu podvodu, nesprávné vylíčení musí spočívat v relevantním vylíčení existující nebo minulé skutečnosti, učiněném s vědomím jeho nepravdivosti a s úmyslem, aby se na ně druhá strana spolehla, což má za následek, že se na ně spolehně ke své újmě. *Jewish Center of Sussex County v. Whale*, 86 N.J., 619, 432 A.2d. 521, 524.

V užším smyslu jde o záměrně nepravdivé tvrzení o nějaké skutečnosti, které učiní jedna ze stran smlouvy, které je pro smlouvu podstatné a ovlivňuje její provádění. „Misrepresentation“, které ospravedlňuje odstoupení od smlouvy, je nepravdivé tvrzení o podstatné skutečnosti nebo jednání, které vede k víře, že jde o správné chápání dané věci, předložené s úmyslem oklamat nebo zavést.

Viz také Deceit; Deception; False; Fraud; Material fact; Reliance.

Pojišťovací právo. Tvrzení o něčem jako o skutečnosti, které je nepravdivé a podstatné pro riziko, a které pojišťovaný tvrdí s vědomím, že je to nepravda a s úmyslem oklamat, nebo které pojišťovaný předkládá v domněni, že je to pravda a neví, že to pravda je, a které má tendenci uvádět v omyl. Takové tvrzení, které ovlivnilo obezřetného pojistitele při rozhodování o tom, zda přijmout či nepřijmout riziko, nebo při stanovení pojistného v případě přijetí rizika. *Viz také* Material fact.

Missilia. V římském právu dary nebo drobnosti, které přetoři a konzulové měli ve zvyku rozhazovat mezi lid.

Missing ship. V námořním právu se tak o plavici hovoří tehdy, jestliže od známého data jeho vyplutí uplynula doba, která překračuje průměrné trvání podobných cest ve stejné roční době.

Missions. Mise, misie. V církevním žargonu zřizování kostelů, škol a středisek pomoci, v nichž se vyučuje křesťanským zásadám, pečuje so o postižené a poskytuje se pomoc lidem v nouzi.

Misura. Obřady používané v římskokatolické církvi k poručení umírajícího člověka Bohu.

Mistake. Omyl, chyba. Někjaký neúmyslný čin, opomenutí, nebo chyba, vzniklá z nevědomosti, překvapění, klamu nebo nevhodně dané důvěry. Stav mysli, který není v souladu s realitou. Omyl existuje tehdy, jestliže nějaká osoba, s mylným přesvědčením o právu nebo skutečnosti, učiní nebo opomene učinit čin, který nebyť mylného přesvědčení by nebyl proveden nebo opomenut. Může vzniknout buď z nevědomosti, zapomnětlivosti, klamu nebo nevhodně dané důvěry. *Salazar v. Steelman*, 22 Cal. App. 2d 402, 71 P.2d 79, 82. *Viz také* Error; Ignorance.

Mistake of fact — omyl ve faktu, faktický omyl, je takový omyl, který není způsoben zanedbáním právní povinnosti na straně osoby, dopouštějící se omylu, a který spočívá v (1) nevědomé nezalosti nebo zapomnění faktu, minulého nebo přítomného a závažného pro smlouvu; nebo (2) víře v přítomnou existenci věci závažné pro smlouvu, která neexistuje, nebo v minulou existenci takové věci, která neexistovala.

Mistake of law — omyl v právu, právní omyl, nastává tehdy, když strana mající plné vědomí o faktech, dochází k mylnému závěru, pokud jde o jejich právní význam.

Je to mylný názor, vznikající z nedokonalého nebo nesprávného používání úsudku na základě faktů, Page v. Provines, 179 Okl., 391, 66 P.2d 7, 10; nezbytně předpokládá, že osoba dopouštějící se takového omylu má fakta plně k dispozici. Fakta předcházejí právo, a jak pravdivý tak i mylný názor implikují obezřetnost a fakta. První je výsledkem správné aplikace právních zásad, o nichž se má zato, že je každý člověk zná, a které se nazývají „právo“; druhý, tj. výsledek mylné aplikace, je nazýván „omyl v právu“, resp. právní omyl.

V trestním právu je neznalost nebo omyl, pokud jde o věc faktu nebo práva obhajobou, jestliže: (a) nevědomost nebo omyl vyvracejí účel, znalost, víru, bezohlednost nebo nedbalost, vyžadované jako věcný prvek trestného činu; nebo (b) právo stanoví, že stav myslí vzniklý takovou nevědomostí či omylem vytváří obhajobu. Model Penal Code § 2.04(1).

Mutual mistake — vzájemný omyl, je to takový omyl, kdy mají strany stejný záměr, ale dospělo se k němu společným nebo vzájemným omylem. „Mutual“ při použití ve výrazu „mutual mistake of fact“, vzájemný omyl ve faktu, vyjadřuje ideu reciprocity a tím jej odlišuje od omylu, který je společnou chybou obou stran. Něco z představy o společném omylu v myšlence zůstává, protože omyl nutně zasahuje obě strany. Omyl ve faktu jako základ pro opravný prostředek nesmí být ani „vzájemný“ ani společný v přísném slova smyslu, protože to může být zcela omyl jen jedné ze stran, přičemž druhá strana vůbec neví jak o faktu, na základě důvěry v nějž druhá strana omylně jednala, tak o tom, že druhá strana jednala na základě takového chápání faktické situace.

Unilateral mistake. Jednostranný omyl. Omyl učiněný pouze jednou stranou dohody; obvykle není základem pro opravný prostředek, který by spočíval v anulování nebo novaci.

Mister. Pán. Zdvofilostní titul. Živnost, obchod, řemesla, zaměstnání, funkce, úřad.

Mistery. Živnost nebo povolání.

Mistrial. Zmatečné řízení. Mylné, neplatné nebo marné řízení. Spor o žalobě, který není možné vést vzhledem k nedostatku jurisdikce nebo špatnému sestavení poroty, nebo který nepřihlíží k nějaké další podstatné podmínce před řízením nebo během něho. Řízení, které bylo ukončeno před svým normálním zakončením. Prostředek používaný k zastavení soudního řízení, jestliže je omyl tak poškozuje a základní, že vynakládání dalšího času nebo výdajů by bylo plýtváním nebo marné. Ferguson v. State, Fla. 417 So.2d 639, 641. Soudce může prohlásit soudní řízení za zmatečné vzhledem k nějaké mimořádné události (např. smrti porotce nebo právního zástupce), pro chybu, která nemůže být při řízení napravena, nebo vzhledem k tomu, že porota nedospěla k rozhodnutí.

„Mistrial“ je ekvivalentní tomu, jako by žádné řízení neproběhlo (no trial), a je marným soudním řízením, zatímco „nové řízení“ (new trial) uznává dokončené řízení, které bylo odloženo, takže předměty sporu mohou být šetřeny znovu, de novo. People v. Jamerson, 196 Colo. (Colorado Reports) 63, 580 P.2d (Pacific Reporter, Second Series) 805, 806.

Misuse. Nesprávné použití. Jako obhajoba v žalobách, týkajících se odpovědnosti za výrobky vyžaduje použití

takovým způsobem, který výrobce ani nezamýšlel, ani nemohl důvodně předvídat. Smith v. Sturm, Ruger & Co., Inc., 39 Wash. App. 740, 695 P.2 600, 604.

Misuser. Nezákoně použití nějakého práva. Zneužití úřadu nebo koncese. 2 Bl. Comm. 153.

Mitigating circumstances. Polehčující okolnosti. Takové, které neospravedlňují ani neomlouvají dané porušení práva, ale které při použití spravedlnosti a milosti mohou být považovány za okolnosti, které umenšují nebo snižují stupeň morální viny. Například polehčujícími okolnostmi, které snižují zabití člověka (homicide) na zabití (manslaughter), je zabití v náhlém záchvatu vášně, způsobeném adekvátní zákonnou provokací. People v. Morrin, 31 Mich. App. 301, 187 N.W.2d 434, 438.

Takové, které ovlivňují základ pro přiznání exemplární náhrady škod (náhrady škody s přísnou pokutou) nebo snižují skutečné škody nikoli tím, že by se prokázalo, že k nim vůbec nedošlo, ale že byly částečně napraveny.

V žalobách pro pomluvu a urážku na cti se týkají těch okolností, které mají vliv na exemplární náhradu škody žalovaným snížením morálního provinění nebo na náhradu skutečné škody prokázáním její částečné nápravy. „Polehčující okolnosti“, které zákon povoluje u urážky na cti žalované straně prokázat, jsou okolnosti, které naznačují, že žalovaná strana při vyřčení urážlivých slov jednala v dobré víře, s čestným úmyslem a nikoli zlovolně. Roemer v. Retail Credit Co., 44 C.A.3d 926, 119 Cal. Rptr. 82, 91.

Viz také Comparative negligence; Extenuating circumstances; Extraordinary circumstances.

Mitigation. Zmírnění. Učinění méně přísným. Úleva, snížení, zmírnění pokuty nebo trestu, stanoveného zákonem.

Mitigation of damages. Zmírnění škod. Doktrína o „zmírnění škod“, někdy nazývaná doktrínou zamezitelných následků, ukládá straně, poškozené porušením smlouvy nebo deliktem povinnost vynaložit přiměřenou péči a řádnou péči při pokusu o minimalizaci škod, čili zamezení zhoršování poškození, poté co došlo k porušení nebo poškození, a péče a pile od něho požadovaná je stejná, jakou by použil člověk s normální prozíravostí za podobných podmínek. Darnell v. Taylor, La. App., 236 So.2d 57,61. Zmírnění škod je afirmativní obhajobou a platí tehdy, jestliže žalující strana nepodnikne přiměřená opatření, která by mohla zmírnit škodu, kterou utrpí. Mott v. Persichetti, Colo. App., 534 P.2d 823, 825. Viz Restatement, Contracts § 336(1); U.C.C. § 2—603. Viz také Avoidable consequences doctrine.

Mitigation of punishment. Zmírnění trestu. Soudce může snížit trest nebo naříditi nižší trest s přihlédnutím k takovým faktorům, jako je dobré chování žalovaného v minulosti, jeho rodinná situace, jeho spolupráce s policií a podobně.

Mitior sensus. Lat. Přiznivější výklad.

Mitius imperanti melius paretur. Čím mírněji někdo poroučí, tím více je poslouchán.

Mitter. L. fr. Dát, poslat, nebo předat; jako například mitter l'estate, předat majetek; mitter le droit, postoupit právo. Tato slova jsou používána pro rozlišení různých druhů převodů.

Mitter avant. L. fr. Ve staré praxi postavit před soud; přednést před soudem; uvést u soudu.

Mittimus. Jméno písemného příkazu, vydaného soudem nebo magistrátem, zasilaného šerifovi nebo jinému úředníkovi, kterým se mu nařizuje poslat do vězení osobu v příkazu jmenovanou, a adresovaného správci věznic, aby takovou osobu přijal a bezpečně uvěznil, dokud mu nebude předána náležitým během práva. State v. Lenihan, 151 Conn. 552, 200 A.2d 476, 478. Opis zápisu o rozsudku a trestu, řádně ověřený soudním úředníkem. United States ex. rel. Chasteen v. Denmark, C.C.A. Ill., 138 F.2d 289, 291.

Staré anglické právo. Writ obsahující zápis, posílaný k soudnímu rozhodnutí v palatinátu; svůj název odvozuje z latinského *mittimus*, „posíláme“. Je to proces s porotou v hrabstvích, a writem se nařizuje příslušnému úředníkovi palatinátu, aby nařídil šerifovi svolat porotu pro souzení daného případu, aby vrátil zápis, atd.

Mixed. Smíšený. Vytvořený smícháním nebo smísením; který sdílí charakteristické rysy, vlastnosti nebo právní atributy dvou nebo více rozdílných druhů nebo tříd.

Viz Action, mixed; Blood relations (Mixed blood); Contract; Government; Jury; Larceny; Marriage; Nuisance; Policy; Presumption; Property; Tithes; a War.

Mixed insurance company. Smíšená pojišťovací společnost. Taková, která má, alespoň zčásti, povahu jak akciové tak vzájemné společnosti, a v níž se část zisků rozděluje mezi akcionáře a část mezi pojištěnce. Ohio Farmers Indemnity Co. v. Commissioner of Internal Revenue, C.C.A. Ohio, 108 F.2d 665, 667; Pink v. Town Taxi Co., 138 Me. 44, 21 A.2d 656, 658, 659.

Mixed laws. Smíšené zákony. Název, který se někdy dává zákonům, které se týkají jak osob, tak vlastnictví.

Mixed question of law and fact. Smíšená otázka práva a faktu. Otázka, jejíž řešení závisí na otázkách jak práva, tak faktu, ve skutečnosti je to však otázka buď práva anebo faktu, kterou rozhodne buď soudce, nebo porota.

Mixed questions. Smíšené otázky. Toto spojení může znamenat buď otázky, které vznikají z konfliktu cizích a domácích zákonů, nebo otázky vznikající u soudního řízení, které se týkají jak práva, tak faktu.

Mixed subjects of property. Smíšené předměty vlastnictví. Takové, které spadají pod definici nemovitostí, ale které jsou nicméně doprovázeny nějakou právní vlastností osobního majetku, jako jsou výnosy z půdy, neodmyslitelné součásti, a podíly ve veřejných podnicích, spojených s pozemky. Kromě těchto existují další, které ačkoli jsou co do definice osobními věcmi, jsou ve vztahu knějaké své právní vlastnosti nemovitosti (things real); to jsou například zvířata *ferae naturae*, listiny a smlouvy, soudní svitky a jiné důkazy o pozemcích, spolu se skříňkami, v nichž jsou uloženy, staré rodinné obrazy, ozdoby, náhrobní kameny, brnění, s praporci a jinými insigniemi, a zvláště děděné rodinné hodnoty.

Mixtion. Směsice nebo změt' zboží nebo statků, které patří odděleně různým vlastníkům, promíseným tak, že je už není možné rozdělit nebo rozlišit; jako například když se dvě míry vina, náležející dvěma různým osobám, slijí do jednoho sudu. Viz také Commingle; Fungibles.

Mixtum imperium. Lat. Ve starém anglickém právu smíšená pravomoc; druh pravomoci. Termín aplikovaný lordem Halem na „pravomoc“ (power) určitých podřízených magistrátů, na rozdíl od „jurisdikce“.

M'Naghten Rule. M'Naghtenovo pravidlo. Zkouška, používaná v celé řadě států na obhajobu pomocí choroby, šílenství. Tato zkouška, tak jak je předepisována zákonem nebo precedenčním právem, má celou řadu odchylek v příslušných státech, které zkoušku používají. Podle M'Naghtenovy zkoušky, resp. pravidla není obviněný trestně odpovědný, jestliže v době spáchání činu trpěl takovým defektem rozumu způsobeným duševní chorobou, že nerozpoznal povahu a vlastnost činu, který prováděl, nebo jestliže nerozpoznal, nevěděl, že dělá něco protiprávního. M'Naghten's Case, 8 Eng. Rep. 718 (1843). State v. Johnson, 383 A.2d 1012, 1022.

Normou podle M'Naghtenovy zkoušky duševní vyšší nutosti k určení toho, zda je člověk duševně zdravý, je to, zda žalovaná strana měla dostatečnou duševní schopnost rozpoznat a pochopit, co dělala a zda věděla a chápala, že je to protiprávní a že je to porušením práv jiného. Aby byla žalovaná strana „duševně zdravá“ a tudíž podle zákona odpovědná za spáchaný čin, musí být schopna rozpoznat a pochopit povahu svého činu a rozlišovat mezi správným a nesprávným v době spáchaní činu. People v. Crosier, 41 Cal. App.3d 712, 116 Cal. Rptr. 467, 471.

Mob. Dav. Shromáždění mnoha lidí, jednající násilným a výtržnickým způsobem, popírající právo, a dopouštějící se nebo vyhrožující, že se dopustí drancování majetku nebo násilí vůči lidem.

Slovo ve svém právním významu je prakticky synonymní s „riot“ — rocení lidu, avšak „riot“ je přesnější termín.

Mobilia. Lat. Movitosti; movité věci; jinak nazývané „res mobiles“.

Mobilia non habent situm. Movité věci nemají *situs*, čili místo.

Mobilia sequuntur personam. Movitosti následují osobu [pravou osobou].

Mock. Posmívat se. Vysmívat se, smát se čemu, dělat si posměšky, jednat s pohrdáním a opovržením.

Modal legacy. Viz Legacy.

Mode. Způsob. Způsob, jakým se něco dělá; jako například způsob vedení pře, způsob řízení.

Model. Model, vzor. Předběžný vzorek nebo znázornění něčeho, co bude uděláno nebo co už bylo uděláno. *Facsimile* něčeho vynalezeného, provedené ve zmenšeném měřítku, ve shodě s patentovým právem. Kopie něčeho v jiném měřítku. Model nebo návrh výrobku. Viz také Sample.

Model act. Vzorový zákon. Zákon navržený National Conference of Commissioners of Uniform State Laws — Národní konferencí komisařů jednotných státních zákonů, např. Uniform Commercial Code — Jednotný obchodní zákoník; Model Penal Code — Vzorový trestní zákoník; Model Probate Code — Vzorový dědický zákoník. Často stát, který přijme vzorový zákon, si jej do určité míry upraví tak, aby vyhovoval jeho vlastním potřebám, nebo si může přizpůsobit pouze jeho část.

Model jury instructions. Viz Jury instructions.

Model Rules of Professional Conduct. Vzorová pravidla profesionálního chování. Pravidla, přijatá Americkým sdružením advokátů (American Bar Association) v roce 1987, která komplexně upravují profesionální chování pravidly, týkajícími se toho, co právní zástupce (advokát) smí a nesmí dělat při jednání se soudem,

protistranou, svým klientem a třetími osobami. Tato pravidla, která nahrazují dřívější zákoník ABA, Code of Professional Responsibility (Kodex profesionální zodpovědnosti Sdružení amerických advokátů) byla přijata v mnoha státech (obvykle nejvyšším soudem daného státu) pro regulování chování advokátů, kteří mají povolení provozovat praxi v daném státě.

Moderamen inculpatae tutelae. Lat. V římském právu regule o ospravedlnitelné obraně. Termín používaný k vyjádření toho stupně síly při obraně osoby nebo majetku, kterého mohla osoba bezpečně použít, i kdyby způsobila smrt útočníka.

Moderata misericordia. Writ založený na listině *Magna Charta*, který platí pro toho, kdo je trestán u soudu, nikoli soudu s úschovou soudních zápisů (court of record), za nějaké překročení práva (transgression), které přesahuje povahu nebo rozsah přestupku (offense). Je adresován předsedovi (pánovi) soudu (lord of court), nebo jeho soudnímu zřízenci (bailiff), a doporučuje mu, aby potrestal strany mírně.

Moderate castigavit. Lat. Ve starém procesním právu být mírně potrestán. Název řízení ve věci překročení práva, které ospravedlňuje vztážením ruky (užití násilí) tím, že spočívalo v mírném potrestání žalované strany stranou žalovanou, které z povahy vztahů mezi nimi měla žalovaná strana právo použít.

Moderator. Prostředník, moderátor. Vedoucí nebo předseda nějakého shromáždění. Osoba určená k předsednictví na lidovém zasedání. Je tak nazýván předsedající městských shromáždění (town meeting) v Nové Anglii.

Modiatio. Ve starém anglickém právu daň placená za každou terci (= 191 litrů) vína.

Modica circumstantia facti jus mutat. Drobná okolnost doprovázející fakt může změnit právo.

Modification. Modifikace. Změna; změna nebo úprava, která zavádí nové prvky v podrobnostech nebo některé z nich ruší, avšak ponechává celkový účel a účinek předmětu smlouvy nedotčený. Viz Amendment.

Modify. Měnit; změnit v nahodilých nebo nezásadních rysech; rozšířit; upravit; omezit, zredukovat. Taková změna může být charakterizována v kvantitativním smyslu buď jako zvýšení nebo jako snížení. Johnson v. Three Bays Properties No. 2, Inc., Fla. App., 159 So.2d 924, 926. Viz Modification.

Modius. Lat. Míra. Speciálně římská míra na sypké hmoty o obsahu asi 550 krychlových palců; ve středověkém anglickém právu používaná jako přibližný překlad slova „bushel“ — bušl (zhruba 36 litrů).

Modius terrae vel agrī. Ve starém anglickém právu rozloha půdy o délce a šířce 100 stop.

Modo et forma. Lat. Způsobem a formou. Slova používaná ve starých latinských formulích v souvislosti s námitkou proti obžalobě a doslova překládaná v moderních precedencích, znamenající, že namítající strana popírá tvrzení druhé strany nejen v jeho celkovém účinku, ale v přesném *manner and form*, způsobu a formě, v jakých je tvrzení učiněno.

Modus. Lat. V civilním právu způsob; prostředky; cesta. *Criminal pleading.* Trestní proces. *Modus* obžaloby je ta její část, která obsahuje popis toho, jak byl zločin

spáchán; tvrzení o tom, jak bylo protiprávní jednání uskutečněno.

Ecclesiastical law. Církevní právo. Zvláštní způsob vymáhání desátků, vzniklý ze zvyku.

Old conveyancing. Staré převádění majetku. Způsob; uspořádání, nebo vyjádření podmínek smlouvy nebo převodu.

Také „consideration“, protihodnota, příslib; příslib v převodu, technicky vyjádřený slovem „ut“ (aby).

Výhrada, obsahující myšlenku změny nebo odchylky od nějakého obecného pravidla nebo formy, buď cestou omezení nebo rozšíření, podle okolností konkrétního případu, vůle dárce, zvláštní dohody mezi stranami, apod.

Rank modus. Nadměrný modus. Ten, který je příliš velký. Nadměrnost je pouhým pravidlem důkazu, odvozeným spíše z nepravděpodobnosti faktu, než aby to bylo pravidlo práva.

Modus decimandi. V církevním právu způsob vymáhání desátků; částečné osvobození od desátků, nebo peněžní plnění předepsané prastarým obyčejem, a v přiměřené části; neboť bude neplatné jakožto *rank modus*, pokud bude větší než hodnota desátků v době Richarda I.

Modus de non decimando. V církevním právu obyčej, respektive předpis o úplném osvobození od placení desátků; není platný, vyjma v případě opatských pozemků.

Modus de non decimando non valet. *Modus* (předpis) neplatit desátky neplatí.

Modus et conventio vincunt legem. Zvyk a dohoda vítězí nad právem. Tato maxima tvoří jednu z prvních zásad smluvního práva. Výjimky z tohoto pravidla existují tam, kde se jedná proti veřejnému zájmu, morálce atd.

Modus habilis. Platný způsob.

Modus legem dat donationi. Zvyk dává právo k dárům.

Modus operandi. Způsob provozu nebo děláni něčeho (M.O.). Termín používaný policejními a kriminálními vyšetřovateli pro popis konkrétní činnosti zločince. Týká se vzoru kriminálního chování tak odlišného, že se u různých zločinů nebo případů protiprávního chování rozpozná, že jde o dílo téže osoby. People v. Kimbrough, 1. Dist., 138 Ill. App.3d 481, 93 Ill. Dec. 82, 485 N.E.2d 1292, 1297.

Modus tenendi. Způsob držení; tj. různé druhy držby pozemků.

Modus transferendi. Způsob převádění.

Modus vacandi. Způsob uvolnění, vyklizení. Jak a proč byl majetek opuštěn nebo se ho vazal vzdal ve prospěch svého pána, toho se týká toto slovní spojení.

Moebale. L. fr. Movitý, mobilní. *Biens meubles*, movité zboží.

Moerda. Tajné zabití člověka; vražda.

Mohatra. Ve francouzském právu transakce, zahrnující podvodný plán vyhnout se zákonům proti lichvě. Děje se tehdy, kdy si někdo koupí zboží od jiného na úvěr za vysokou cenu, aby je ihned prodal prvnímu prodejci nebo třetí osobě, která jedná jako jeho zmocnitel, za mnohem nižší cenu za hotové.

Moieties. Polovina. O společných nájemních se říká, že mají držbu „by moieties“, napolovic. Viz také Community property. *Srovnej* Entirety.

Moieties acts. Název někdy používaný u trestních zákonů, které stanoví, že polovina penále nebo pokuty bude plynout ve prospěch informátora.

Molliter manus imposuit. Lat. Jemně položil ruce. Formální slova ve starých latinských přelíchách při žalobách o přestoupení zákona a napadení, kdy žalovaná se hájila za to, že vztáhla ruku na žalující stranu např. tím, že šlo o to, udržet pořádek apod. Slovní spojení se doslova překládá v moderních precedencích, a originál se ponechává jako označení procesu v takových případech.

Monarchial. Monarchistický. Patřící monarchovi nebo týkající se jeho či monarchické vlády. Viz Monarchy.

Monarchy. Monarchie. Stát, ve kterém je nejvyšší moc svěřena jediné osobě. Tam, kde je monarcha pověřen absolutní mocí, se monarchie nazývá „despotická“; tam, kde je nejvyšší moc prakticky v zákonech, ačkoli majestát vlády a správy je svěřen jediné osobě, se nazývá „omezená“ nebo „konstituční“. Je dědičná, jestliže královská moc přechází ihned na nejbližšího pokrevního dědice, jako v Anglii; nebo se zakládá na volbě, jak tomu bylo dříve v Polsku.

Moneta. Lat. Peníze (*viz tam*).

Moneta est justum medium et mensura rerum commutabilium, nam per medium monetarum fit omnium rerum conveniens et justa aestimatio. Peníze jsou spravedlivým zprostředkovatelem a mírou směnitelných věcí, neboť prostřednictvím peněz se provádí vhodné a spravedlivé ohodnocení všech věcí.

Monetarium. Mincovna, nebo právo razit peníze. Odtud ve staré době tribut placený nájemníky pánovi, který měl výsadu ražení peněz, jako odměna za to, že upustil od změny oběživa.

Monetandi jus comprehenditur in regalibus quae nunquam a regio sceptro abdicantur. Právo razit peníze patří mezi ty královské výsady, kterých se královská moc nikdy nevzdá.

Monetary. Peněžní, měnový. Obvyklý význam je „týkající se měny nebo oběživa nebo spojený s peněží“, ale dříve zahrnoval i osobní vlastnictví. In re Kipp's Will, Sur., 37 N.Y.S.2d 541, 543.

Monetary bequest. Peněžní odkaz. Převod hotových peněz prostřednictvím poslední vůle. Často se označuje „pecuniary bequest“.

Money. Peníze. V obvyklém a normálním chápání jsou to mince a papírové peníze, používané jako oběživo, nikoli však směnky, obligace, dluhopisy nebo jiný osobní majetek nebo nemovitosti. Lane v. Railey, 280 Ky. 319, 133 S.W.2d 74, 79, 81.

Oběživo, schválené nebo přijaté vlastním nebo cizím státem jako součást jeho měny. U.C.C. § 1-201(24).

Viz také Currency; Current money; Flat money; Legal tender; Near money; Scrip; Wampum.

Public money. Veřejné peníze. Rozpočtové příjmy získávané federální vládou, vládami států a místními orgány z daní, poplatků, pokut atd. Viz Revenue.

Money—bill. Návrh zákona, kterým se zavádějí daně, vybírané za jakýmkoli účelem nebo v jakékoli formě, buď pro účely státu a vybírané od všeho obyvatelstva,

nebo ve prospěch určité oblasti a vybírané v této oblasti, nebo pro vytváření rezerv. Všechny federální návrhy zákonů o státních příjmech musí vzejít ze Sněmovny reprezentantů; Senát však může navrhnout doplňky (případně se k navrženým doplňkům připojit) jako u jiných návrhů zákonů. Čl. I. Odd. 7, Ústava USA.

Money changers. Směnárníci. Směnárník je ten, jehož povoláním je vyměňovat druhy nebo denominace oběživa, a obvyklý význam tohoto slova se týkal osob, které se v rané historii zabývaly obchodem se zahraniční měnou a zahrnuje práci bankéře a nákup a prodej neoběžných prostředků a výměnu jednoho druhu peněz za jiný. Arnold v. City of Chicago, 387 Ill. 532, 56 N.E.2d 795, 799. Tyto funkce dnes plní mezinárodní oddělení bank.

Money claims. Peněžní nároky. V anglické praxi podle Judicature Act (Zákon o soudnictví) z roku 1875 nároky na cenu prodaného zboží, na půjčené peníze, na splátky nájemného, atd. a ostatní nároky, kdy peníze jsou přímo splatné na základě výslovně nebo implikované smlouvy, na rozdíl od případů, kdy jsou nárokovány jako odškodné za nějaké samostatné bezprávi, ať již k němu došlo porušením smlouvy nebo jinak. Tyto „peněžní nároky“ se velmi blíží „money counts“ nebo „common counts“, které se užívaly předtím.

Money demand. Peněžní požadavek. Nárok na fixní a likvidní částku peněz, nebo na sumu, kterou lze zjistit pouhým výpočtem; v tomto smyslu se odlišuje od nároku, který musí být schválen a vyrovnán prostřednictvím poroty, nazývaného „damages“, odškodné.

Moneyed corporation. Viz Corporation.

Money had and received. Peníze měl a obdržel. V řízení podle common law odborné označení formy prohlášení v *assumpsit*, kdy žalující strana prohlašuje, že žalovaná strana *money had and received*, určité peníze měla a obdržela, atd.

Jádrem žaloby u „*money had and received*“ je to, že žalovaná strana obdržela peníze, které by na základě ekvity a svědomí měly být zaplacený žalující straně a za takových okolností, že by je měla žalovaná strana vyplatit.

Money judgment. Rozsudek na plnění v penězích. Kořeněné nařízení, výnos nebo rozsudek soudu, kterým se žalované straně ukládá zaplatit určitou částku, na rozdíl od výnosu nebo rozsudku podle práva ekvity, jímž soud nařídí nějakou jinou pomoc; např. soudní příkaz nebo speciální plnění. Viz také Judgment. Vynucování peněžních rozsudků viz Execution.

Money land. Peněžní pozemek. Spojení se vztahuje na ty peníze, které jsou v držení trustu a které mají být směněny za pozemek.

Money laundering. Praní špinavých peněz. Viz Laundering.

Money lent. Půjčené peníze. V řízení podle common law odborný název prohlášení v žalobě *assumpsit*, za které žalovaná strana slíbila, že žalující straně půjčené peníze vrátí.

Money made. Peníze vybrány. Odpověď šerifa na exekuční writ, která znamená, že vyinkasoval částku, požadovanou witem.

Money market. Peněžní trh. Finanční trh pro transakce s krátkodobými dlužními instrumenty, jako například poukázkami vlády USA (U.S. Treasury bills), obchodní-

mi cennými papíry a akcepty bankéřů, na rozdíl od kapitálového trhu, který poskytuje dlouhodobé financování.

Money of adieu. „Peníze na rozloučenou“. Ve francouzském právu záloha, závdavek; nazývá se tak proto, protože se dával při rozloučení po uzavření obchodu. Obvyklým francouzským slovem pro závdavek je *arrhes*; „money of adieu“ je krajový výraz, používaný v orleánské provincii.

Money order. Peněžní poukázka. Typ obchodovatelné směně, vydávané bankami, poštami, telegrafními společnostmi a expresními společnostmi a používané kupujícími jako náhrada za šek. Forma úvěrového nástroje, požadující zaplacení peněz určenému příjemci, a zahrnující tři strany: poukazce, příjemce a směnečníka. Fidelity Bank & Trust Co. v. Fitzimons, Minn., 261 N.W.2d 586, 589. Peněžní poukázka může zahrnovat neobchodovatelné i obchodovatelné instrumenty a může být vydávána vládní agenturou, bankou, nebo soukromou osobou nebo subjektem, zmocněným k jejímu vydání, avšak základní charakteristikou je to, že je kupována za účelem zaplacení dluhu nebo pro zaslání finančních prostředků ve prospěch vydavatele poukázky. People v. Norwood, 26 C.A.3d 148, 103 Cal. Rptr. 7, 12.

Money—order office. Úřad peněžních poštovních poukázek. Jedna z pošt zmocněných k vystavování anebo vyplácení peněžních poštovních poukázek.

Money paid. Zaplacené peníze. V řízení podle common law odborné označení v *assumpsit*, ve kterém žalující strana uvádí peníze, které byly zaplacené pro použití žalovanou stranou. Viz také Money had and received.

Money—purchase plan. Plán nákupu peněz. Důchodový plán, kdy zaměstnavatel přispívá určenou částkou v hotovosti každoročně do důchodového fondu každého ze zaměstnanců. Dávky, které nakonec zaměstnanec obdrží, nejsou konkrétně určeny, ale závisí na návratnosti vložených peněz.

Money supply. Nabídka peněz. Množství peněz v ekonomice v určitém časovém okamžiku. Skládá se z peněz v oběhu a na běžných bankovních účtech. Peníze se rozdělují na základě likvidity do 4 skupin, a to takto:

M—1 jsou obecně peníze v oběhu, na běžných účtech, a směně.

M—2 zahrnuje M—1 a také vzájemné fondy, dohody o zpětném odkoupení peněz přes noc a vkladní účty.

M—3 zahrnuje M—2 a také dlouhodobější dohody o zpětném odkoupení a vklady s výpovědní lhůtou, které přesahují 100.000 USD.

L zahrnuje M—3 a také akcepty bank, krátkodobé pokladniční poukázky a podobné dlouhodobější vklady.

Monger. Obchodník nebo prodejce. Zřídka nebo nikdy se nepoužívá samotně, nebo jinak než za jménem komodity, k vyjádření toho, že jde o prodejce dané komodity; např. fishmonger — obchodník s rybami, moneymonger — směnárník.

Moniers, or moneyeers. Správci mincovny; také bankéři.

Moniment. Poznámka, nápis nebo záznam.

Monition. Předvolání, obsílka. V námořnictvu dříve obsílka k soudu a k výpovědi, vydávaná po zaslání žaloby o restituci; byla to buď jednoduchá obsílka *in personam*, nebo obstavení a obsílka *in rem*. Po sjednocení pravidel Admiralty Rules — Pravidel soudního řízení

v námořnictvu, a Federal Rules of Civil Procedure — Federálních pravidel občanskoprávního řízení v roce 1966 byla tato obsílka zrušena.

General monition. Obecná obsílka. V praxi kontinentálního práva obsílka všem zainteresovaným stranám, aby se dostavily a zaujaly stanovisko k výnosu.

Practice. Praxe. Obsílka je formální příkaz soudu, nařizující, aby osoba, již je adresována, něco udělala, a tato osoba je nazývána „person monished“, obesaná osoba. Např. když je stanoveno výnosem, že mají být zaplacené peníze, může být zaslána obsílka, nařizující zaplacení. V církevním řízení je obsílka příkaz, vyzývající žalovanou stranu, aby udělala či neudělala určitý čin „pod trestem práva a pohrdání jím“. Obsílka může být také přiložena k rozsudku, nařizujícímu potrestání za minulý přečin; v takovém případě obsílka zakazuje opakování přečinu.

Monitory letters. Varovné dopisy. Varující a upomínající sdělení, poslaná církevním soudcem, na základě informace o skandálu a o zneužití pravomoci, které se soudu dostalo.

Monocracy. Monokracie, vláda jedné osoby.

Monocrat. Monokrat. Monarcha, který vládne sám, absolutní vladař.

Monogamy. Monogamie. Manželství pouze s jednou ženou, nebo stav těch, kteří se omezují na jedinou ženu. Termín je používán jako protiklad „bigamie“ a „polygamie“.

Monomachy. Souboj; jeden boj. Ve staré době byl povolán právem pro vyšetřování nebo dokazování zločinů. Byl dokonce povolen i ve finančních věcech, nyní je však zakázán jak v kontinentálním, tak v kanonickém právu.

Monopolia dicitur, cum unus solus aliquod genus mercaturae universum emit, pretium ad suum libitum statuens. Monopol se nazývá to, když jedna osoba sama nakoupí všechno od jednoho druhu zboží a určuje si cenu podle libosti.

Monopolium. Monopol. Výhradní moc, právo nebo výsada prodeje; monopol.

Monopoly. Monopol. Výsada nebo zvláštní výhoda, daná jedné nebo více osobám nebo společnostem, spočívající ve výhradním právu (nebo moci) provádět určitý druh obchodu, vyrábět určité zboží, nebo kontrolovat prodej celé nabídky určité komodity. Tržní struktura, v níž jedna nebo několik málo firem dominuje celkovému prodeji výrobku nebo služby.

„Monopol“, tak jak je zakázán Oddílem 2 Shermanova protimonopolního zákona (Sherman Antitrust Act), má dva prvky: vlastnictví monopolní moci na příslušném trhu a záměrné získání nebo udržování takové moci, na rozdíl od růstu nebo vývoje v důsledku vynikajícího výrobku, podnikatelské bystrosti, nebo náhody nastalé v minulosti. U.S. v. Grinnell Corp., 384 U.S. 563, 86 S. Ct. 1698, 1704, 16 L. Ed.2d 778. Monopol, odsouzený Shermanovým zákonem, je moc stanovovat ceny nebo vyloučit konkurenci, spojená s opatřeními pro používání nebo udržování takové moci. U.S. v. Otter Tail Power Co., D. C. Minn., 331 F. Suppl. 54, 58.

Je to „monopolizace“ v rozporu se Shermanovým protimonopolním zákonem, jestliže se osoby spojují nebo společně konspirojí, aby získaly nebo udržely moc nezbytnou k vyloučení konkurentů z nějaké sféry podni-

kání nebo obchodu, za předpokladu, že také mají takovou moc, díky které jsou schopny jako skupina vyloučit skutečnou nebo potenciální konkurenci, a za předpokladu, že mají úmysl a záměr takovou moc používat. Davidson v. Kansas City Star Co., D. C. Mo., 202 F. Supp. 613, 617; Moore v. Jas.H.Matthews & Co., C. A. Or., 473 F.2d 328, 332.

Viz také Market; Relevant market.

Legal monopoly. Legální monopol. Výhradní právo, udělené státním orgánem nějakému podniku k poskytování takových služeb, jako je například elektřina a telefon. Sazby, které si taková veřejně prospěšná zařízení mohou účtovat, a služby, které jsou povinny poskytovat, jsou na oplátku regulovány státem.

Natural monopoly. Přirozený monopol. Přirozený monopol existuje tehdy, když jedna dostatečně velká firma je schopna produkovat všechno anebo více než vše, co je trh schopen vstřebat, a to za rentabilní cenu. Ovitron Corp. v. General Motors Corp., D.C.N.Y., 295 F. Supp. 373, 377. Monopol, vytvořený na základě okolností, na něž nemá monopolista vliv. Například trh pro určitý výrobek může být tak omezený, že není možné vyrábět rentabilně, ledaže existuje jediný podnik, dostatečně velký, aby pokryl celou poptávku. U.S. v. Aluminum Co. of America, C.C.A.N.Y., 148 F.2d 416, 430.

Monopoly power. Monopolní moc. „Monopolní moc“, která musí existovat, aby došlo k porušení Shermanova protimonopolního zákona, je možno definovat jako moc stanovit ceny, vyloučit konkurenty, nebo kontrolovat trh v příslušné geografické oblasti. ALW, Inc. v. United Air Lines, Inc., C. A. Nev., 510 F.2d 52, 56. Viz také Market; Monopoly; Relevant market.

Monopsony. Monopsonie. Stav trhu, kdy existuje u určité komodity pouze jeden kupující.

Monstrans de droit. L. Fr. V anglickém právu prokázání nebo manifestace práva; jedna z metod common law, jak získat držbu nebo restituci od Koruny, a to buď nemovitého nebo osobního majetku. Je rádným postupem tehdy, když právo strany jakož i právo Koruny se objeví v záznamu, a spočívá v uplatnění právního nároku na základě skutečností už potvrzených a zjištěných, a v žádosti o rozsudek soudu, zda na základě těchto skutečností má právo král anebo poddaný. 3 Bl. Comm. 256.

Monstrans de faits. L. fr. Ve staré anglické praxi předvedení skutků; druh „profert“.

Monstraverunt, writ of. V anglickém právu writ, který platí pro nájemce starého domovního (demesne), kteří mají držbu na základě svobodné charty, a nikoli pro ty nájemce, kteří mají držbu na základě kopie soudního svitku, nebo na základě žezla, podle zvyku manského panství.

Montes pietatis. Veřejné zastavárny; instituce zřizované v některých evropských zemích státem pro půjčování malých finančních částek po zastavení osobního majetku. Ve Francii jsou nazývány „*monts de piété*“.

Month. Měsíc. Slovo „měsíc“, pokud není definováno jinak, znamená „kalendářní měsíc“, čili dobu od kteréhokolik dne z kteréhokolik měsíce podle kalendáře do příslušného dne, pokud existuje, dalšího měsíce, neexistuje-li, pak do posledního dne dalšího měsíce.

Časové období označené tímto termínem se liší podle toho, která z následujících variant se má na mysli:

Astronomical, astronomický, znamenající jednu dvacátinu času, který potřebuje slunce, aby prošlo celým zvěrokruhem.

Calendar, civil, or solar — Kalendářní, občanský, nebo solární, což je jeden z měsíců v gregoriánském kalendáři — leden, únor, březen, atd. — které mají nestejnou délku.

Lunar — lunární, což je doba jednoho oběhu měsíce kolem země, čili dvacet osm dní.

Slovo „měsíc“ použité v zákoně nebo smlouvě bez bližšího určení, znamenalo v common law lunární měsíc o 28 dnech. State v. White, 73 Fla. 426, 74 So. 486, 487.

Month to month tenancy. Viz Tenancy.

Monument. Památník. Cokoli, prostřednictvím čehož se zachovává nebo zvětčuje památka na osobu, věc, myšlenku, umělecké nebo vědecké dílo nebo událost. Hrobka, v níž je uloženo mrtvé tělo.

V realitním právu a zeměměřičství jsou „monuments“ viditelné značky nebo označení na přírodních nebo jiných objektech, naznačující linie a meze vyměřování. Jakýkoli fyzický objekt na pozemku, který pomáhá stanovit průběh hraniční linie; může být objekt buď přírodní (např. stromy, řeky a jiné krajinné objekty) nebo umělé (např. ploty, kameny, stohy nebo podobně, umístěné lidskou rukou). Delphey v. Savage, 227 Md. 373, 177 A.2d 249, 251. Viz také Natural monument.

Monumenta quae nos recorda vocamus sunt veritatis et vetustatis vestigia. Monumenty, které nazýváme „records“, památky, jsou pozůstatky pravdy a starobylosti.

Monung. Viz Manung nebo monung.

Moonlighting. Melouchaření. Vykonávání dalšího zaměstnání po pracovní době normálního zaměstnání. Bealmer v. Texaco, Inc., C. A. Cal., 427 F.2d 885, 886.

Moonshine. Omamný alkoholický nápoj nelegálně vyráběný nebo pašovaný za účelem jeho pití, anebo likér, nelegálně destilovaný nebo vyráběný. State v. King, 331 Mo. (Montana Reports) 268, 53 S.W.2d (South Western Reporter, Second Series) 252, 254.

Moorage. Poplatek účtovaný za použití kotviště. Zakotvení nebo uvázání plavidla.

Mooring. Zakotvení nebo upevnění plavidla k břehu nebo doku. Zajištění nebo připoutání plavidla v určitém stanovišti, například lany, kotvami, provazem nebo řetězem, hozeným na uvaziště.

Moot. Sporný, diskutabilní. Předmět sporu; nevyřešený; nerozhodnutý. Sporný bod je ten, který není vyřešen soudními rozhodnutími.

Moot case. Teoretický případ. Případ je „moot“, teoretický, jestliže se hledá rozhodnutí ve věci, které nemůže mít praktický dopad na existující spor. Leonhart v. McCormick, D. C. Pa., 395 F. Supp. 1073, 1076. Otázka je „moot“, jestliže neuvádí žádnou skutečnou příčinu nebo jestliže sporné body přestaly existovat. Matter of Lawson's Estate, 41 Ill. App.3d, 37, 353 N.E.2d 345, 347.

Obecně se nějaká žaloba považuje za „teoretickou“, když už nepředstavuje soudem rozhodnutelnou příčinu, protože dotyčné sporné body už jsou akademické, nebo zanikly. Sigma Chi Fraternity v. Regents of University of Colo., D. C. Colo., 258 F. Supp. 515, 523. Případ, ve kterém už byl předmět sporu vyřešen a tudíž takový

spor, do kterého již soud nemá právo zasahovat, ledaže jde o opakující se sporný bod, u něhož je pravděpodobné, že se znovu mezi stranami objeví. Super Tire Engineering Co. v. McCorkle, 416 U.S. 115, 94 S. Ct. 1694, 40 L. Ed.2d 1. Případ se stává „moot“, jestliže prezentované sporné body už nejsou „živé“ nebo jestliže strany nemají soudní pravomoci podléhající zájem na výsledku. Murphy v. Hunt, U.S.Neb., 455 U.S. 478, 102 S. Ct. 1181, 1182, 71 L. Ed.2d 353.

Moot court. Teoretický, akademický, fingovaný soud. Soud (obvykle na právnických fakultách) určený k projednávání teoretických nebo hypotetických případů.

Moot hill. Vrch sloužící jako shromaždiště (*gemot*), na kterém Britové konali své soudy, přičemž soudce seděl na vyvýšeném místě; strany, atd. na vyvýšených plošinách níže.

Mooting. Projednávání teoretických případů. Projednávání záměrně vznášených otázek common law a práva ekvity. Viz Moot court.

Moot man. Jeden z těch, kteří oponovali případům, předkládaným profesory právnických kolejí v Londýně.

Mora. Lat. V kontinentálním právu prodlení; neplnění závazku; zanedbání; stíhatelné prodlení nebo neplnění závazku.

Moral. Morální. Týká se charakteru, chování, úmyslu, společenských vztahů atd.

1. Týkající se svědomí, morálního vědomí nebo obecných principů správného chování.

2. Poznatečný nebo vymahatelný pouze prostřednictvím svědomí nebo zásad správného chování, na rozdíl od pozitivního práva.

3. Závisající na, nebo vyplývající z pravděpodobnosti, vnukající víru nebo přesvědčení nezávisle na přesném nebo logickém důkazu.

4. Zahrnující nebo ovlivňující morální citění; jako ve spojení „moral insanity“, mravní zkaženost.

Moral actions. Morální žaloby. Pouze takové žaloby, v nichž lidé mají vědomost pro jejich vedení, a vůlí se sami rozhodnout.

Moral certainty. Morální jistota. Ten stupeň jistoty, který vede člověka se zdravou myslí k činu, bez pochybností, na základě závěrů, k nimž mysl vede. Vysoký stupeň vědomí pravdy o nějaké skutečnosti, nerovná se absolutní jistotě, ale dostatečný, aby ospravedlnil výrok o vině, i v hrdelním případě. Znamená pravděpodobnost dostatečně silnou, aby ospravedlnila žalobu na jejím základě; velmi vysoký stupeň pravděpodobnosti, i když nedokazatelný, jakožto jistoty. Používala se také pro označení závěru, který je mimo rozumnou pochybnost. Gray v. State, 56 Okl. Cr., 38 P.2d 967.

Moral consideratin. Viz Consideration.

Moral duress. Morální nátlak. Spočívá ve vnučování, útlaku, nenáležitěm ovlivňování nebo ve využívání nenáležitě výhod podnikání nebo finanční tísně nebo extrémní potřeby nebo slabosti jiné osoby. Lafayette Dramatic Productions v. Ferentz, 305 Mich. 193, 9 N.W.2d 57, 66. Viz také Coercion; Duress.

Moral evidence. Morální důkaz. Na rozdíl od „matematického“ nebo „demonstrativního“ důkazu tento termín označuje ten druh důkazu, který aniž by vedl k absolutní a nezbytné jistotě vytváří vysoký stupeň pravděpodobnosti nebo přesvědčivosti. Je založen na analogii nebo

indukci, zkušenosti z normálního běhu přírody nebo sledu událostí, a ze svědectví lidí.

Moral fraud. Morální podvod. Toto spojení je jedním z méně obvyklých označení „actual“ — skutečného, nebo „positive“ — pozitivního podvodu, anebo „fraud to fact“ — podvodu de facto, na rozdíl od „constructive fraud“ — logicky vyplývajícího podvodu, nebo „fraud in law“ — podvodu podle práva. Znamená podvod, který obsahuje skutečnou vinu, zlý úmysl nebo morální zálužnost.

Moral hazard. Viz Hazard.

Moral law. Právo, které káže člověku morálka. Právo svědomí; soubor pravidel a zásad etiky, které se týkají správného a nesprávného chování a předepisují normy, s nimiž by mělo být v souladu jednání lidí mezi sebou navzájem. Viz také Natural law.

Moral obligation. Viz Obligation.

Moral turpitude. Morální hanebnost, zkaženost. Hanebný, sprostý čin nebo zkaženost, pokud jde o soukromé a společenské povinnosti, které má člověk ke svému bližnímu, anebo ke společnosti obecně, na rozdíl od akceptovaného a zvykového předpisu práva a povinností mezi lidmi. State v. Adkins, 40 Ohio App.2d 473, 320 N.E.2d 308, 311, 60 O.O.2d 416. Jednání nebo chování, které závažně porušuje morální citění nebo přijaté morální normy společnosti a je morálně napadnutelným rysem, o němž se soudí, že je přítomen u některých trestních činů na rozdíl od jiných. Lee v. Wisconsin State Bd. of Dental Examiners, 29 Wis.2d 330, 139 N.W.2d 61, 65. Povaha zločinu, zahrnující závažné narušení morálního citění komunity na rozdíl od zákonem stanovených *mala prohibita*. People v. Ferguson, 55 Misc.2d 711, 286 N.Y.S.2d 976, 981. Viz také Turpitude.

Morandae solutionis causa. Lat. Za účelem prodlení nebo odložení placení nebo plnění.

Mora reprobatur in lege. Prodlení právo odsuzuje.

Moratorium. Moratorium. Termín označující pozastavení všech nebo určitých právních opravných prostředků vůči dlužníkům, které někdy při finanční tísní právo umožňuje. Doba povoleného nebo povinného odkladu; konkrétně doba, během níž má dlužník právo odložit plnění závazku. State ex rel. Jensen Livestock Co. v. Hyslop, 111 Mont. 122, 107 P.2d 1088, 1092. Zdržení nebo odklad závazku, žaloby nebo procesního úkonu. Viz Injunction; Restraining order.

More favorable terms clause. Klauzule o výhodnějších podmínkách. Ustanovení ve smlouvě mezi zaměstnanci a vedením, jímž odbory souhlasí s tím, že nebudou uzavírat výhodnější dohody s jinými a konkurenčními zaměstnavateli.

More or less. Víceméně. Asi; v podstatě; přibližně; implikuje, že obě strany přijímají riziko normální neshody. Toto slovní spojení má zahrnovat mírnou nebo nedůležitou nepřesnost v množství. Carter v. Finch, 186 Ark. 954, 57 S.W.2d 408; má se v obvyklých případech vykládat tak, že se týká nepodstatných nebo málo důležitých rozdílů ve srovnání s celkovým počtem.

Moreover. Navíc, také, a kromě toho, podobně, nadto.

Morganatic—marriage. Viz Marriage.

Morgangina, or morgangiva. Jitřní dar. Dar ráno po svatbě; věno; dárek manžela jeho ženě v den následující po svatbě.

Morgue. Márnice. Místo, kde jsou po omezenou dobu uložena těla osob, které byly nalezeny mrtvé, a kde jsou vystavena, aby je jejich příbuzní nebo přátelé mohli identifikovat.

Mormon. Mormon. Člen Kristovy církve svatých posledního dne. Církev byla založena v roce 1830 v městě Seneca ve státě New York Josephem Smithem; dnes je její hlavní sídlo v Salt Lake City ve státě Utah.

Morning loan. Ranní půjčka. Nejistěná půjčka, která umožňuje vypůjčovateli, obvykle makléři, provádět činnost v daný den.

Morphinomania or morphinism. Morfinismus. Návyk na opium. Nadměrná touha po morfiu.

Mors. Lat. Smrt. State v. Logan, 344 Mo. 351, 126 S.W.2d 256, 259.

Mors dicitur ultimum supplicium. O smrti se říká, že je to „poslední potrestání“, „konečný trest“.

Morsellum, or morsellus, terrae. Ve starém anglickém právu malá parcela nebo malý kousek půdy.

Mors omnia solvit. Smrt řeší vše. Používá se u případu, kdy jedna ze sporných stran zemře.

Mortal. Smrtelný. Ničící život; způsobující smrt; vystavující smrti nebo jí zasluhující, zvláště smrt duše; smrtelný; fatální, smrtelné zranění, nebo smrtelný hřích; týká se doby smrti.

Mortality. Úmrtnost. Relativní výskyt smrti.

Mortality tables. Úmrtnostní tabulky. Prostředek jak zjistit pravděpodobný počet let, po který muž nebo žena určitého věku a normálního zdraví budou žít. Úmrtnostní tabulka vyjadřuje na základě zkoumané skupiny pravděpodobnost, že z počtu osob se stejnou pravděpodobnou délkou života, které žijí na počátku roku, dojde k určitému počtu úmrtí během tohoto roku. National Life & Acc. Ins. Co. v. U.S., D. C. Tenn., 381 F. Supp. 1034, 1037.

Takové tabulky používají pojišťovny při určování toho, jaké pojistné bude účtováno osobám v příslušných věkových skupinách.

Mort civile. Ve francouzském právu občanská smrt, jako například na základě usvědčení z těžkého zločinu. Nominálně byla zrušena v roce 1854, ale někdy ve velmi podobné formě, alespoň pokud jde o účinek, stále zůstává. Tak například majetek, který odsouzený vlastnil v době svého usvědčení, přechází na jeho právní nástupce (*héritiers*) a patří jim, jako při dědění ze zákona; jeho v budoucnosti nabyté vlastnictví připadne státu právem jeho výsady (*par droit de déshérence*), stát však může z milosti předat celý majetek nebo jeho část vdově a dětem.

Mort d'ancestor. Starobylý a nyní téměř zastaralý opravný prostředek anglického práva. Edikt o *mort d'ancestor* byl writ, který stanovil, aby osoba, jejíž předek zemřel, byla uvedena do držení pozemků v plnoprávním vlastnictví, a aby po její smrti zaniklo právo třetí osoby; tento writ také nařizoval šerifovi, aby svolal porotu nebo soud, který by posoudil příslušný pozemek a rozsoudil, zda takový předek byl uveden do držení majetku ke dni své smrti, a zda žalující strana je nejbližší dědic.

Mortgage. Hypotéka. Hypotéka je podíl na půdě, založený písemným dokumentem, stanovícím záruku na splnění povinnosti nebo na zaplacení dluhu.

V common law majetek vytvořený převodem svou formou absolutním, avšak zamýšleným jako záruka provedení nějakého činu, jako například zaplacení peněz apod., poskytovatelem nebo jinou osobou, a tak, aby se stal neplatným, jestliže by byl tento čin proveden ve shodě s podmínkami stanovenými v době takového převodu.

Taková hypotéka se dnes nazývá „equitable“, spravedlivá, ekvitní. Hypotéka funguje jako převod právního titulu na hypotečního věřitele, ale takový titul se ruší při splacení dluhu anebo vykonáním povinnosti ze strany hypotečního dlužníka.

Výše uvedené definice lze aplikovat na pojetí hypotéky v common law (tj. nemovitě vlastnictví nebo titul). Takové pojetí je dosud použitelné v některých státech. Ale v mnoha jiných státech se hypotéka považuje za pouhé retenční právo a nevytváří titul nebo nemovitě vlastnictví. Zeigler v. Sawyer, Tex. Civ. App., 16 S.W.2d 894, 896. Je to záruka určité nemovitosti za zaplacení dluhu nebo splnění nějakého jiného závazku, at' už má transakce jakoukoli formu, ale nepovažuje se dnes za faktický převod, i když může být ve formě převodu uskutečněna. Jiné státy zase přijaly hybridní nebo mezistupňovou teorii nebo kategorii hypotéky.

Viz také Assumption of mortgage; Ballon mortgage; Bulk mortgage; Chattel mortgage; Collateral mortgage; Conversion or convertibility clause; Corporate mortgage trust; Deed (*Deed of trust*); Due-on-sale clause; In rem mortgage; Potomac mortgages; Release (*Release of mortgage*); Ship Mortgage Act; Sub-mortgage; Tacit mortgage; Technical mortgage; Trust (*Trust deed*); Union mortgage; Technical mortgage; Trust (*Trust deed*); Union mortgage clause. Pro *Bona fide mortgage* viz Bona fide.

Adjustable rate mortgage (ARM). Hypotéka s proměnnou sazbou. Hypotéka, u níž úroková sazba není pevná, ale je vázána na určitý index a periodicky se upravuje v souladu s tím, jak se index zvyšuje nebo snižuje. Takové hypotéky ARM obvykle stanoví možnost změny na hypotéku s pevným úrokem. Viz také Cap; Conversion or convertibility clause; Discount index.

Amortized mortgage. Umořená hypotéka. Hypotéka, ve které hypoteční dlužník zaplatí při svém pravidelném placení aktuální splátku úroku spolu s částí jistiny.

Balloon—payment mortgage. Hypotéka s „balonovou“ splátkou. Hypotéka, která vyžaduje splátky úroků po určité období a úplné splacení jistiny (balonovou splátkou) na jeho konci.

Blanket mortgage. Sdružená hypotéka. Hypotéka, která převádí titul anebo vytváří retenční právo u veškerého majetku vypůjčovatele anebo u podstatné jeho části, a ne jen u určitého konkrétního majetku.

Chattel mortgage. Movitá zástava. Hypotéka jistěná osobním — movitým majetkem. Viz Chattel mortgage.

Closed—end mortgage. Pevná, uzavřená hypotéka. Hypotéka, při které majetek daný do zástavy ani vypůjčená částka nesmějí být během doby hypotéky měněny.

Consolidated mortgage. Konsolidovaná, sloučená hypotéka. Jedna hypotéka, která nahrazuje nebo slučuje několik nesplacených hypoték.

Construction draw mortgage. Stavební hypotéka. Typ hypotéky, používaný k financování výstavby.

Conventional mortgage. Konvenční hypotéka je smlouva, podle níž se osoba zavazuje celým svým vlastnictvím nebo pouze jeho částí, ve prospěch jiné osoby, že splní nějaký závazek, aniž by se vzdávala držby. Rozlišuje se od „legal“ mortgage, právní hypotéky, což je výsada, kterou samotné právo v určitých případech dává věřiteli na majetek jeho dlužníka, aniž by si to strany vyměnily. Tato naposled uvedená hypotéka je velmi podobná obecnému retenčnímu právu v common law, vytvořenému spíše zákonem, než jedním stran, jako například vykonatelné retenční právo.

Conventional home mortgage. Konvenční hypotéka na dům. Obvyklá forma záruky, používaná těmi, kdo si přejí koupit dům tak, že převedou na banku nebo jinou finanční instituci retenční právo nebo anulovatelný právní titul výměnou za cenu nebo část ceny domu. Půjčka na dům nikoli typu FHA nebo VA; tj. nejištěná vládním pojištěním nebo zárukou. Hypotéka je konvenční v tom, že půjčovatel přihlíží pouze k důvěryhodnosti vypůjčovatela a k majetkové záruce, a nikoli k dalšímu zajištění jinou stranou, jako by tomu bylo v případě hypotéky s ručením FHA.

Direct reduction mortgage. Hypotéka s přímou redukcí. Umořovaná hypotéka. Hypotéka, u níž se splácí jistina i úroky najednou (obvykle měsíčně), přičemž úrok se vypočítává na základě zbývajících salda.

Equitable mortgage. Ekvitní hypotéka. Speciální retenční právo na nemovitost k zajištění splacení peněz nebo splnění nějakého jiného závazku, které ekvitní soud uzná a vynutí, v souladu s jasně projeveným úmyslem stran v takovém smyslu, ale které postrádá základní rysy právní hypotéky, buď proto, že vyplývá z transakcí stran bez nějakého dokumentu nebo výslovné smlouvy o poskytnutí retenčního práva, nebo proto, že dokumentu použitému pro takový účel chybí některé z vlastností hypotéky podle common law, nebo když je svou formou absolutní, je doprovázeno výhradou práva na odkoupení, nebo proto, že explicitní dohoda o poskytnutí hypotéky nevstoupila v platnost.

FHA mortgage. Hypotéka FHA. Taková hypotéka, ve které za půjčku ručí zcela nebo zčásti FHA (Federal Housing Administration — Federální úřad pro bytovou výstavbu).

First mortgage. První hypotéka. První (v čase nebo v právu) ze dvou nebo více hypoték na týž majetek a následně k první připojovaná jako retenční právo. Ve speciálnějším smyslu také hypotéka, která je prvním retenčním právem k majetku, nejen ve vztahu k jiným hypotékám, ale také ve vztahu k jiným nárokům nebo břemenům. Také se jí říká „senior mortgage“, starší hypotéka.

Fixed-rate mortgage. Hypotéka s pevnou úrokovou sazbou. Taková hypotéka stanoví úrokovou sazbu, která zůstává pevná po dobu hypotéky, bez ohledu na tržní podmínky. *Srovnej Adjustable rate mortgage* výše.

Future advances mortgage. Hypotéka budoucích splátek. Termín používaný pro označení přítomné hypoteční transakce, kdy část z výnosů půjčky bude splacena až k nějakému budoucímu datu.

General mortgage. Všeobecná hypotéka. Hypotéky se někdy třídí na všeobecné a speciální, přičemž hypotéka první třídy je ta, která zavazuje veškerý přítomný či

budoucí majetek dlužníka (někdy nazývaná „blanket mortgage“ — bíanco hypotéka); zatímco speciální hypotéka je naopak omezena na určitý konkrétní a specifikovaný majetek.

Graduated payment adjustable rate mortgage (GPARM). Hypotéka s odstupňovaným placením a proměnnou sazbou. Forma hypotéky, která slučuje prvky hypotéky s odstupňovaným placením (GPM) a hypotéky s proměnnou sazbou (ARM).

Graduated payment mortgage (GPM). Hypotéka s odstupňovaným placením. Hypotéka, u níž jsou měsíční splátky, které se ročně v prvních letech zvyšují o určité procento, a později zůstávají konstantní. *Viz také Adjustable rate mortgage*, výše.

Growing equity mortgage (GEM). Hypotéka s rostoucími splátkami. Hypotéka, která je plně umořena za podstatně kratší dobu, než tradiční hypotéka na 25 či 30 let, a u níž mohou být splátky, které se každoročně zvyšují.

Joint mortgage. Spojená hypotéka. Hypotéka, která je poskytnuta společně dvěma nebo více hypotečním věřitelům.

Judicial mortgage. Soudní hypotéka. V právu státu Louisiana je to retenční právo, vyplývající z rozsudků, ať už uplatněné u napadnutých případů, anebo neplněním, ať konečným nebo dočasným, ve prospěch osoby, již se rozsudek týká. Civ. Code La. (Občanský zákoník státu Louisiana) čl. 3321.

Junior mortgage. Mladší hypotéka. Ta hypotéka, která se řadí za nějakou jinou hypotéku na majetek v hodnotě záruky, a je podřízená ve svých právech starším hypotékám.

Leasehold mortgage. Hypotéka jištěná podílem nájemce v pronajatém majetku.

Legal mortgage. Právní hypotéka. Termín používaný v Louisianě. Samo právo dává v určitých případech věřiteli zástavu na majetek dlužníka, aniž by to byla podmínka, kterou si strany měly vymínit. Nazývá se to „legal mortgage“. Také se tomu říká „*tacit mortgage*“ — tichá hypotéka, protože plyne ze zákona bez nějaké dohody. Civ. Code La. (Občanský zákoník státu Louisiana) čl. 3311.

Mortgage of goods. Hypotéka na zboží. *Viz Chattel mortgage*.

Open-end mortgage. Otevřená hypotéka. Hypotéka, která umožňuje hypotečnímu dlužníkovi vypůjčit si další peníze na základě téže hypotéky, s určitými podmínkami, obvykle týkajícími se majetkových aktiv hypotečního dlužníka.

Package mortgage. Souhrnná hypotéka. Souhrnná hypotéka zahrnuje nejen nemovitý majetek, ale také mnohé předměty osobního vlastnictví, které k nemovitostem patří, jako jsou sporáky, chladničky apod.

Purchase money mortgage. Hypotéka na půjčku. Obecně každá hypotéka, poskytnutá jako záruka na půjčku za účelem získání pozemku, na nějž je hypotéka poskytnuta; speciálněji hypotéka, dávaná prodejci pozemku k zajištění zaplacení části kupní ceny. Hypotéka poskytnutá souběžně s převodem pozemku kupujícím prodávajícím na týž pozemek, jako záruka na nezaplacený zůstatek kupní ceny.

Reverse annuity mortgage (RAM). Hypotéka s reverzní anuitou. Forma hypotéky, v níž se výnosy z půjčky splácejí periodicky po dlouhé časové období, takže poskytují vypůjčovateli — hypotečnímu dlužníkovi — pravidelný příjem. Půjčka bude obvykle splacena paušální částkou, když hypoteční dlužník zemře nebo je majetek prodán.

Second mortgage. Druhá hypotéka. Hypotéka, která je v pořadí hned za první hypotékou na stejný majetek, bez zasahujících retenčních práv, a má jako druhá v pořadí nárok na uspokojení nároků z výnosů nemovitosti. Avšak přesně řečeno tento termín označuje druhou z nějaké řady hypoték a nikoli nutně druhé retenční právo. Tak například retenční právo na základě rozsudku může vstoupit mezi první a druhou hypotéku; v takovém případě by druhá hypotéka byla třetím retenčním právem. Také se jí říká „junior mortgage“, mladší hypotéka. *Viz Wraparound mortgage*, *infra*.

Senior mortgage. Starší hypotéka. Ta, která se řadí před jinou hypotéku, pokud jde o práva. *Viz také First mortgage* výše.

Shared appreciation mortgage (SAM). Hypotéka se sdílením hodnoty. Forma hypotéky, která dává půjčovateli právo získat jako „contingent interest“, eventuální podíl, určité dohodnuté procento z ocenění majetku v hodnotě měřené tehdy, kdy je majetek prodáván, nebo k nějakému stanovenému datu v budoucnu.

Shared-equity mortgage (SEM). Hypotéka se sdílením jmění. Forma hypotéky, podle níž kupující — nájemník a jiná osoba (často příbuzný) se stanou spolumajiteli a společnými hypotečními dlužníky za nemovitost. Obvykle vlastník, který není nájemníkem, platí veškeré anebo podstatnou část z měsíčních splátek a má nárok na podíl z oceněné hodnoty, když je nemovitost prodávána.

Straight mortgage. Přímá hypotéka. Hypotéka, podle níž je hypoteční dlužník povinen platit úrok během doby hypotéky a konečnou splátku jistiny na konci této doby, na rozdíl od umořované hypotéky.

Tacit mortgage. Tichá hypotéka. *Viz výše Legal mortgage*.

VA Mortgage. Hypotéka na dům, poskytovaná vojenským vysloužilcům a jejich manželkám, na kterou poskytuje záruku VA (Veterans Administration — Úřad pro záležitosti vojenských vysloužilců).

Variable rate mortgage. Hypotéka s variabilní sazbou. Dlouhodobá hypoteční smlouva, která obsahuje ustanovení, umožňující půjčovací instituci upravovat směrem nahoru nebo dolů úrokovou sazbu, v reakci na změny sazeb na peněžním trhu a na poptávku po hypotékách.

Wraparound mortgage. *Viz Wraparound mortgage*.

Mortgage banker. Hypoteční bankéř. Osoba nebo firma, zabývající se podnikáním v oblasti hypoték, které zahrnuje jejich poskytování, obsluhu, refinancování a další prodej jiným investorům. Obvykle takový bankéř používá své vlastní fondy, na rozdíl od komerční banky nebo spořitelny poskytující půjčky, které primárně používají fondy vkladatelů. Někteří hypoteční bankéři sice poskytují dlouhodobé (permanentní) financování, většina z nich se však specializuje na krátkodobé a dočasné financování.

Mortgage bond. Hypoteční dluhopisy. Dluhopisy, na něž jsou nemovitost nebo movitý majetek dány jako záruka, že dluhopis bude splacen jak je uvedeno v jeho podmínkách. Může být první, druhý, refinanční, atd.

Mortgage broker. Hypoteční makléř. Osoba nebo firma, která funguje jako prostředník mezi půjčovatelem a půjčujícím při ručení za půjčku nebo která poskytuje půjčky investorům.

Mortgage certificate. Hypoteční certifikát. Dokument, osvědčující účast na velké hypotéce, držené hypotečním věřitelem ve prospěch držitelů certifikátu.

Mortgage clause. Hypoteční klauzule. Ustanovení v pojistných smlouvách proti požáru, chránící hypotečního věřitele, když dojde k uplatnění jeho nároku.

Mortgage commitment. Hypoteční závazek. Formální písemné sdělení půjčovatela, kterým se uvoluje poskytnout hypoteční půjčku na určitý majetek, s určením výše půjčky, doby, na kterou se poskytuje, a dalších podmínek. Vzhledem ke kolísání úrokových sazeb jsou takové závazky obvykle časově omezené. *Viz také Loan commitment*.

Mortgage company. Hypoteční společnost. Firma, zabývající se poskytováním a uzavíráním hypoték, které jsou pak postupovány nebo prodávány investorům.

Mortgage contingency clause. Klauzule o eventualitě hypotéky. Klauzule v smlouvě o prodeji nemovitosti, stanovící, co provede kupující, získá-li hypotéku od třetí strany.

Mortgage discount. Hypoteční diskont. Rozdíl mezi nominální hodnotou hypotéky a částkou, za kterou je skutečně prodána. Někdy se nazývá „points“ — srážky, „loan brokerage fee“ — honorář makléře, anebo „new loan fee“ — poplatek za novou půjčku.

Mortgagee. Hypoteční věřitel. Osoba, která přijímá hypotéku.

Mortgagee in possession. Hypoteční věřitel v držení. Hypoteční věřitel nemovitého majetku, který má v držení se souhlasem hypotečního dlužníka, výslovným nebo implikovaným, a při uznávání své hypotéky a vzhledem k ní, a za takových okolností, které učiní uspokojení jeho retenčního práva ekvitní podmínkou, pokud by byl držby zbaven.

Mortgage foreclosure. *Viz Foreclosure*.

Mortgage guarantee insurance. Pojištění záruky na hypotéku. Typ pojištění, kterým se zaručuje hypotečnímu věřiteli určený díl ztráty, jestliže utrpí ztrátu v důsledku nesplacení půjčky. *Viz Federal Housing Administration; Insurance*.

Mortgage insurance. *Viz Insurance*.

Mortgage lien. Hypoteční retenční právo. Břemena na nemovitosti hypotečního dlužníka, který ručí za dlužní povinnost. V některých státech si hypoteční dlužník uchovává právní nárok až do „foreclosure“ — zabavení pro nezaplacený hypoteční dluh a hypoteční věřitel má nárok zvaný retenční právo, které je uznáváno před jinými nároky na nemovitost.

Mortgage loan. Hypoteční půjčka. Půjčka jištěná hypotékou na nemovitost, ve které vypůjčovateli je hypotečním dlužníkem a půjčovateli je hypotečním věřitelem. *Viz Mortgage*.

Mortgage market. Hypoteční trh. Podmínky, které existují, pokud jde o poptávku na koupi hypoték obvykle ze strany finančních institucí, které používají hypotéky jako část svého investičního portfolia.

Mortgage point. Hypoteční bod. Procento z hypotéky, obvykle 1%, účtované hypotečním věřitelem jako náklady na financování.

Mortgage servicing. Obsluha hypotéky. Odpovědnosti (které může převzít společnost poskytující služby, najatá původním půjčovatelem) spojené s hypotečním půjčováním, jako inkaso splátek, uvolňování retenčních práv, iniciování zabavení zadlužených nemovitostí při neplacení, atd.

Mortgage warehousing. Hypoteční skladování. Systém, v němž hypoteční společnost drží půjčky, které by byly normálně prodány, aby je prodala později s nižším diskontem. Tyto hypotéky se používají jako záruka u banky na nové půjčky.

Mortgaging out. Stoprocentní hypotéka. Postup, kdy hypoteční dlužník ručí za sto procent financování své koupě. Koupí nemovitost nikoli za své peníze, ale zcela za hypoteční peníze.

Mortgagor. Hypoteční dlužník. Ten, který má všechny nároky nebo nějakou část nároků na nemovitost, a který prostřednictvím písemného dokumentu ručí za tuto nemovitost pro nějaký konkrétní účel, jako například záruka na dluh. Strana, která si vypůjčí na hypotéku; dlužník. Ta strana hypotéky, která dává právní titul nebo retenční právo hypotečnímu věřiteli jako zástavu za hypoteční půjčku.

Morth. Sas. Vražda, odpovídající přesně francouzskému „*assasiner*“ nebo „*meurtre de guet-apens*“.

Morthlaga. Vrah.

Morthlage. Vražda.

Mortis causa. Lat. Pro případ smrti; v očekávání smrti. Užívá se ve spojení „*Donatio mortis causa*“ (viz *tam*).

Mortis momentum est ultimum vitae momentum. Posledním okamžikem života je okamžik smrti.

Mortmain. Mrtvá ruka, majetek z mrtvé ruky. Termín používaný k označení převodu pozemků nebo držeb na nějakou společnost, výhradních nebo sdružených, církevních nebo světských. Tyto koupě uskutečňovaly hlavně církve, a v důsledku toho se takové pozemky staly věčně dědičné v jedné „mrtvé ruce“, takže se takové převody běžně označovaly jako „mortmain“. 2 Bl. Comm. 268; Perin v. Carey, 65 U.S. (24 How.) 465, 16 L. Ed. 701.

Mortmain acts. Zákony mrtvé ruky. Tyto zákony měly za cíl zabránit, aby se pozemky dostaly do držení nebo pod kontrolu náboženských sdružení, čili jak jméno naznačuje, *in mortua manu*, do mrtvé ruky. Po četných dřívějších zákonech před dobou vlády Edwarda I bylo stanoveno zákonem 9 Geo. II, c. 36 (nazývaný „Mortmain Act“ *par excellence*), že žádné pozemky nebudou dávány na dobročinné účely, pokud nebudou splněny určité podmínky. Některá ustanovení těchto zákonů platila až do roku 1960.

Mortuary. Márnice. Pohřebiště. Termín používaný na označení pohřebních ústavů a institucí zabývajících se balzamováním.

Druh pozůstalosti předávané církvi, což byl zvykový dar druhého nejlepšího žijícího zvířete, které patřilo ze-

snulému, na něž měl nárok duchovní v mnoha farnostech při smrti svých farníků, ať už byli či nebyli pohřbeni na hřbitově u kostela. 2 Bl. Comm. 425.

Termín byl někdy používán v občanském i církevním smyslu, a týkal se placení poplatku pánovi.

Mortuary tables. Viz Actuarial table; Mortality tables.

Mortuum vadium. Mrtvá zástava; hypotéka (viz *tam*); zástava, kdy zisky nebo renty ze zastavené věci se nepoužívají pro placení dluhu.

Mortuus. Lat. Mrtvý. Tak ve zprávě šerifa. Mortuus est, je mrtev.

Mortuus civiliter. Občansky mrtvý, občanská smrt, civil death. (viz *tam*).

Mortuus exitus non est exitus. Mrtvý potomek není potomek. Dítě narozené mrtvé se nepovažuje za potomka.

Mortuus sine prole. Mrtvý bez potomka. V genealogických tabulkách se často zkracovalo „*m.s.p.*“.

Moslem Law. Islámské právo. Jeden ze dvou velkých systémů obyčejového práva, které Angličané objevili v Indii. Řídilo život a vzájemné vztahy všech muslimů, a jeho části, zvláště trestní ustanovení, používali jak muslimové, tak hinduisté.

Mos retinendus est fidelissimae vetustatis. Obyčej skutečně starobylý je třeba zachovávat.

Most favored nation clause. Doložka nejvyšších výhod. Klauzule, která se objevuje ve většině dohod a která stanoví, že občané nebo státní příslušníci smluvních států mohou požívat výsad přiznaných oběma stranami státům s nejvyššími výhodami. Obecným záměrem těchto klauzulí je zakotvit zásadu rovnosti v mezinárodních vztazích. Kritériem toho, zda je tato zásada porušována poskytnutím výhod konkrétnímu státu, není forma, ve které je tato výhoda poskytnuta, ale podmínka, na základě níž je udělena; zda je poskytnuta za nějakou cenu nebo zda tato cena má povahu skutečného ekvivalentu a nikoli pouhé vytáčky. Spojené státy obecně zastávají názor, že reciproční obchodní výhody jsou poskytovány za hodnotné protiplnění a nespádají do rámce této klauzule. Whitney v. Robertson, 124 U.S. 190, 8 S. Ct. 456, 31 L. Ed. 386. Viz také Reciprocal trade agreements.

Primárním účinkem statutu „státu požívajícího nejvyšších výhod“ jsou nižší dovozní tarify nebo cla.

Most suitable use valuation. Ocenění nevhodnějšího použití. Pro účely darovací daně a daně z nemovitosti se nemovitost, která se normálně převádí, oceňuje v souladu s nevhodnějším nebo nejvyšším nebo nejlepším použitím. Tak například jestliže má farma větší hodnotu jakožto potenciální nákupní středisko, bude mít tato hodnota přednost, i když ten, na koho je nemovitost převáděna (tj. příjemce daru nebo dědic) i nadále používá nemovitost jako farmu. Výjimky z tohoto pravidla, týkající se oceňování určitých druhů nemovitostí převáděných po smrti, viz Special use valuation.

Mote. Sas. Shromáždění; schůze. Používá se ve složeních, jako například *burgmote*, *folkmete*, atd.

Moteer. Zvyková služba nebo platba na shromáždění nebo u soudu pána, od níž byli někteří osvobozeni výsadní listinou nebo privilegiem.

Mother. Matka. Žena, která porodila dítě. Rodič ženského pohlaví. Termín zahrnuje mateřství v období před narozením.

Mother-in-law. Tchyně. Matka manželky nebo manžela.

Motion. Návrh. V parlamentárním právu formální způsob, jakým člen sněmovny podává návrh opatření nebo řešení, které má zasedání posoudit a přijmout.

Žádost podaná soudem nebo soudci za účelem získání příkazu nebo výnosu určujícího, že se má něco provést ve prospěch žadatele. State v. James, Mo., 347 S.W.2d 211, 216. Obvykle se podává v rámci existující žaloby nebo soudního řízení a normálně se podává na základě upozornění; některé návrhy však mohou být podávány bez upozornění. Ty se nazývají návrhy ex parte, návrhy jedné ze stran. Písemná nebo ústní žádost soudu o rozhodnutí nebo nařízení, učiněná před (např. návrh na zproštění žaloby), během (např. návrh na přímý výrok o vině) anebo po (např. návrh na nové řízení) soudním řízením. Náležitá forma návrhů viz Fed. R. Civil P. 7(b). Viz také Speaking motion.

Motion for judgment notwithstanding verdict. Návrh na rozsudek bez ohledu na výrok o vině (verdict). Návrh, aby byl vynesene rozsudek v souladu s dřívějším návrhem navrhovatele na přímý výrok o vině a bez ohledu na opačný výrok o vině, který skutečně vynesla porota. Huff v. Thornton, 287 N.C. 1, 213 S.E.2d 198, 204. Viz Fed. R. Civil P. 50(b). Viz Non obstante veredicto.

Motion for judgment on pleadings. Návrh na vynešení rozsudku po přednesu stran. Podle Fed. R. Civil P. 12(c) každá strana může po uzavření přednesu stran podat návrh na rozsudek na jeho základě. Je to prostředek, jak se vypořádat s případy, kdy fakta si neodporují a otevřené zůstávají pouze otázky práva. Viz také Summary judgment.

Motion for more definite statement. Návrh na konkrétnější vyjádření. Jestliže je přednes tak vágní nebo nejednoznačný, že po straně nelze rozumně požadovat, aby na něj reagovala, může taková strana podat návrh na konkrétnější vyjádření. Fed. R. Civil P. 12(e).

Motion for new trial. Návrh na nové soudní řízení. Požadavek, aby soudce prohlásil za neplatný rozsudek nebo výrok o vině a nařídil nové řízení s odůvodněním, že řízení bylo nesprávné nebo nespravedlivé v důsledku konkrétních omylů, k nimž došlo, a jimiž byl někdo poškozen, vzhledem k novým důkazům, atd. Fed. R. Civil P. 59; Fed. R. Crim. P. 33. Viz také Plain error rule.

Motion in arrest of judgment. Viz Arrest of judgment.

Motion in bar. Znemožňující návrh. Návrh, který bude-li přijat, zcela znemožní žalobu; např. námitka, že jde o druhé trestání za týž čin. U.S. v. Jorn, 400 470, 91 S. Ct. 547, 27 L. Ed.2d 543.

Motion in limine. Návrh před soudním řízením, požadující po soudu, aby zakázal právnímu zástupci protistrany uvést nebo předložit důkazy o věcech tak vysoce poškozujících navrhovanou stranu, že napravující poučení poroty nemůže zabránit tomu, že porota dezorientují. Messler v. Simmons Gun Specialties, Inc., Okl., 687 P.2d 121, 127. Účelem takového návrhu je zamezit do procesu vnášet záležitosti, které jsou irelevantní, nepřipustné a poškozující; přijetí návrhu není rozhodnutím o důkazech a při správném formulování nemůže být přijetí návrhu chybou. Redding v. Ferguson, Tex. Civ. App., 501 S.W.2d 717, 724. Viz také Motion to suppress; Suppression hearing.

Motion to dismiss. Návrh na zproštění žaloby. Návrh, požadující zrušení žaloby, protože neuvádí nárok, u něhož právo poskytuje nápravu, nebo protože se opírá o tvrzení, které je nějak jinak právně nedostatečné. Návrh, který se obvykle podává před přelíčením a který napadá žalobu na základě nedostatečnosti přednesu, procesu, pře, sloučené žaloby, atd. Fed. R. Civil P. 12(b). Viz také Demurrer.

Motion to strike. Návrh na vyškrtnutí. Na návrh jedné ze stran může soud příkazem vyškrtnout z přelíčení nedostatečnou obhajobu, nebo nějakou nadbytečnou, nevěcnou, věci se netýkající nebo skandální záležitost. Fed. R. Civil P. 12(f).

Motion to suppress. Návrh na potlačení. Nástroj používaný za tím účelem, aby z trestního řízení byl vyloučen důkaz, který byl zajištěn protiprávně, obvykle s porušením 4. Dodatku k Ústavě USA (prohlídka a konfiskace), 5. Dodatku (právo nesvědčit sám proti sobě), nebo 6. Dodatku (právo na přítomnost právního zástupce, právo na konfrontaci, atd.). Viz Fed. R. Crim. P. 12(b) a 41(f); také Motion in limine; Suppression hearing.

Motive. Motiv. Důvod nebo příčina, která pohne vůlí a vyvolá činnost. Myšlenka, víra nebo emoce, která člověka dožene nebo podnítkem k činu v souladu se stavem mysli nebo emocí. People v. Gibson, 56 C.A.3d 119, 128 Cal. Rptr 302, 308. Okolnost, která může vytvořit podmínku mens rea u trestného činu a je popudem, který žene nebo vede mysl ke spáchání trestného činu. State v. Segotta, App., 100 N.N. 18, 665 P.2d 280, 287.

V běžné mluvě jsou často úmysl a „motiv“ považovány za jedno a totéž. V právu je mezi nimi rozdíl. O „motiv“ se říká, že je hybnou silou, impulsem, touhou, která vede obviněného ke spáchání trestného činu; rozlišuje se od „intent“, úmyslu, což je účel nebo záměr, se kterým je čin prováděn, příčina pro uplatnění přijatých prostředků. State v. Willis, Mo. App., 632 S.W.2d 63, 65.

Pokud jde o *kriminální motiv*, viz Criminal; Mens rea. Viz také Intent.

Motor Carrier Act. Zákon o motorových přepravcích. Federální zákon (vydaný ICC — Interstate Commerce Commission), který reguloval trasy, sazby atd. motorových přepravců nákladu a cestujících v mezistátním obchodě. 49 U.S.C.A. § 301 a *nasl.* Tento zákon byl zrušen v roce 1983, kdy došlo k deregulaci motorových přepravců.

Mouth of river. Ústí řeky. Podle zákona v některých státech je ústí řeky nebo potoka, který se vlévá do jiné řeky nebo potoka, definováno jako bod, kde se protínají středy jejich řečišť.

Movable. Pohyblivý, mobilní, movitý. To, co je možné přemístit, jako například movitý majetek; anebo v čase, jako jsou pohyblivé svátky nebo údobí zasedání soudu. *Srovnej* Fixture.

Movable estate. Movitý majetek. Termín je ekvivalentem termínů „personal estate“ nebo „personal property“ — osobní majetek.

Movable freehold. Pohyblivá vlastní nemovitost bez závazků. Termín užívaný lordem Cokem o nemovitosti, která se může z přirozených příčin zvětšovat nebo zmenšovat; jako například tehdy, když držitel břehu moře získá nebo ztratí půdu, podle toho jestli voda ustoupí anebo postoupí.